ADVOKATTILSYNET

Advokattilsynets vedtak av 21.09.2026 - overtredelsesgebyr, refusjonskrav og pålegg - SANDS Advokatfirma AS

vedtak:

1. Innledning

Saken gjelder Advokattilsynets oppfølging etter tilsyn hos SANDS Advokatfirma AS: org.nr. 935 597 404 (tidligere SANDS Advokatfirma DA: org.nr 960 716 647).

Advokattilsynet har besluttet å ilegge SANDS overtredelsesgebyr stort MNOK 1,9 for brudd på hvitvaskingsloven, avkreve refusjon for utgiftene på MNOK 1,2 i forbindelse med tilsynet med hjemmel i advokatloven og gi pålegg med hjemmel i hvitvaskingsloven.

I det følgende vil Advokattilsynet først gjennomgå sakens bakgrunn, prosess og dokumenter. Deretter gjøres det rede for manglende etterlevelse av hvitvaskingsloven og annet regelverk i tilsynsperioden 01.01.2019 til 30.12.2022, og i forbindelse med bistand/tjenester til Ecoteq Energy ASA. Etter gjennomgangen av etterlevelsen vil Advokattilsynet begrunne valg av oppfølging. Her er det blant annet vektlagt at tilsynet har avdekket gjennomgående mangler over tid i et bredt utvalg av kontrollerte saker.

2. Sakens bakgrunn og prosess

Den 04.01.2023 ble SANDS Advokatfirma DA (org.nr 960 716 647) varslet om at Tilsynsrådets styre (nå Advokattilsynet) hadde besluttet å gjennomføre tilsyn i virksomheten.

Tilsynsrådet gjennomførte sist gang tilsyn hos SANDS (da Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA) i 2017/2018. SANDS ble da meddelt en advarsel og pålagt å dekke tilsynsutgiftene. Bakgrunnen for reaksjonen var sammensatt. SANDS etterlevelse av hvitvaskingsloven hadde i stor grad vært mangelfull og det ble avdekket flere mangler knyttet til klientmiddelbehandling. Tilsynsrådet styre besluttet også å gjennomføre et oppfølgende tilsyn i andre kvartal av 2019. Sistnevnte beslutning ble av flere ulike grunner ikke fulgt opp inntil Tilsynsrådet besluttet å gjennomføre dette tilsynet.

Tilsynsbesøket ble gjennomført av KPMG den 28.02.2023, 26.04.2023 og 02.05.2023. KPMG ble bedt om å særlig kontrollere transaksjoner tilknyttet [redacted]

[redacted] Videre ble KPMG bedt om å gjennomføre stikkprøver.

Den 26.01.2024 sendte KPMG et utkast til hovedrapport til SANDS på kontradiksjon. Rapportutkastet beskrev en rekke kritikkverdige forhold knyttet til anti-hvitvasking, klientmiddelbehandling og bokføring. Selskapet hadde i tilsynsperioden 01.01.2019 til 30.12.2022 samme anti-hvitvaskingsansvarlig (advokat og partner Stein Hegdal) og CFO (Philip Harreschou) som under tilsynet i 2017/2018. På forespørsel fikk SANDS utvidet kontradiksjonsfrist fra tre uker til tre måneder, blant annet fordi anti-hvitvaskingsansvarlig og etikkansvarlig var opptatt med mange oppdrag. SANDS inngav merknader til utkastet til hovedrapport den 30.04.2024.

Kort tid etter at hovedrapporten ble sendt på kontradiksjon til SANDS, publiserte Finansavisen den 08.02.2024 blant annet en artikkel kalt «Blåste opp milliardverdier i norsk gråmarkedselskap» der flere profesjonelle aktører, blant annet SANDS v/ advokat og partner Lars Tormodsgard, var involvert.

På bakgrunn av den nye informasjonen besluttet Tilsynsrådet den 26.02.2024 å gjennomføre kontroll med selskapets bistand til Ecoteq Energy ASA («Ecoteq»). Tilsynsbesøket ble gjennomført av KPMG den 15.03.2024 og 05.04.2024 og med omfattende dokumentinnhenting i den etterfølgende tiden.

På tidspunktet for tilsynsbesøket hadde Tormodsgard påtatt seg et prosessfullmektigoppdrag for Ecoteq som gjaldt en midlertidig forføyning fra aksjonær Per Morten Hansen («PMH») og senere Jørn Standal knyttet til gyldigheten av transaksjonen som Tormodsgard og Terje Gulbrandsen tidligere hadde bistått Ecoteq med, omtalt i tidligere nevnte artikler, heretter «Valkor-transaksjonen».

Før dette mottok Ecoteq og SANDS høsten 2023 flere henvendelser fra PMH om at Valkor-transaksjonen kunne være ugyldig og straffbar. SANDS mottok også henvendelser om at SANDS var ansvarlige for og ville bli holdt ansvarlig for Valkor-transaksjonen. Det fremgår av Oslo tingretts dom datert 22.05.2026 – som SANDS har fremlagt i tilsvaret og som omtales senere – at SANDS den 10.11.2023 mottok et søksmålsvarsel fra PMH med krav om erstatning på MNOK 72. Også i Finansavisens artikkel «Advokater krever betalt for bidrag til milliardsvindel» publisert 26.09.2024 bekrefter SANDS v/ managing partner Thomas Sando at SANDS hadde mottatt et søksmålsvarsel knyttet til Valkor-transaksjonen.

[redacted]

Ecoteq ble den 26.08.2024 tvangsoppløst av Oslo tingrett, fordi selskapet ikke hadde statsautorisert revisor. Av bostyrer Frank C. Aases midlertidige innberetning datert 11.09.2024 fremgår det at

tvangsoppløsningsboet overtok et tomt selskap med 282 kroner på konto. Ved tvangsoppløsning bestod ledelsen kun av styreleder Raymond Gerald Bailey. SANDS meldte et krav i tvangsoppløsningsboet på NOK 747 824 [redacted].

Den 15.04.2025 sendte KPMG et utkast til tilleggsrapport til SANDS på kontradiksjon. På forespørsel fikk SANDS også her utsatt kontradiksjonsfrist. SANDS inngav merknader til utkastet til tilleggsrapport den 30.05.2025. Samtidig sendte selskapet et brev til KPMG med en oversikt over gjennomførte eller planlagt gjennomførte tiltak etter tilsyn og mottak av utkast til tilsynsrapporter («tiltaksbrevet»). Tiltaksbrevet ble ikke vedlagt tilsynsrapportene.

Samme dag, den 30.05.2025, ble det registrert et nytt selskap i Foretaksregisteret med en annen organisasjonsform; SANDS Advokatfirma AS (org.nr. 935 597 404). SANDS Advokatfirma DA (org.nr. 960 716 647) registrerte 18.06.2025 et avviklingsstyre og meldte selskapet oppløst med beskjed om at «Foretaket skal fortsette i en annen organisasjonsform». Den 16.09.2025 ble SANDS Advokatfirma DA registrert slettet og det ble registrert innfusjonert i SANDS Advokatfirma AS den 04.10.2025.

Den 05.12.2025 oversendte KPMG to tilsynsrapporter – hovedrapporten og tilleggsrapporten – til Advokattilsynet og til SANDS, begge datert 03.12.2025. SANDS ble samtidig foreløpig orientert om at Advokattilsynet på et senere tidspunkt ville oversende forhåndsvarsel. Hva gjelder tidsperspektiv for oversendelse av forhåndsvarsel viste Advokattilsynet til at saken er omfattende, at rapportene tar opp flere ulike forhold og at det er flere som er involvert i arbeidet med rapportene. Advokattilsynet opplyste videre at tidsperspektiv for styrebehandling etter forhåndsvarsling ville avhenge av hvor lang tid kontradiksjonsrunden tar og anførslene som gjøres gjeldende.

I februar 2026 sendte SANDS en kopi av tiltaksbrevet til KPMG nevnt over med bilag og en kopi av en oppdatert virksomhetsinnrettet risikovurdering datert 20.02.2026.

Den 28.04.2026 oversendte Advokattilsynet et forhåndsvarsel til SANDS, samt forhåndsvarsler til Tormodsgard og Gulbrandsen om tilbakekall av advokatbevilling. SANDS ble blant annet forhåndsvarslet om ileggelse av overtredelsesgebyr på MNOK 1,9 etter hvitvaskingsloven § 49 og avkreving av refusjon for tilsynsutgifter på NOK 1 912 889,65 inkl. MVA, jf. advokatloven § 45 andre ledd tredje punktum. I forhåndsvarslene ble SANDS og advokatene orientert om at saken «etter planen» ville fremlegges på styremøtet den 16.06.2026 og gitt frist til den 19.05.2026 med å sende eventuelle kommentarer i anledning saken. Både SANDS, Tormodsgard og Gulbrandsen er representert av advokat Stig Berge (heretter «advokat Berge»). På forespørsel den 11.05.2026, fikk SANDS og advokatene utsatt tilsvarsfrist til den 26.05.2026.

Den 26.05.2026 mottok Advokattilsynet tilsvar til forhåndsvarslene på totalt 99 sider (SANDS – 30 sider, Tormodsgard – 25 sider, Gulbrandsen – 17 sider, felles skriv om Ecoteq-saken – 27 sider). I tillegg mottok Advokattilsynet en kopi av Oslo tingretts dom datert 22.05.2026 på 40 sider, samt annen dokumentasjon SANDS både har/ikke har fremlagt under tilsynet.

Den 11.06.2026 ble SANDS orientert om at saken ikke ville fremlegges på styremøtet den 16.06.2026 og at de på et senere tidspunkt ville motta tilbakemelding om når saken ville fremlegges for styret.

Den 26.08.2026 ba advokat Berge om tilbakemelding om status for saken. Samme dag orienterte Advokattilsynet om at saken etter planen ville behandles på et ekstraordinært styremøte i løpet av september. SANDS ble samtidig orientert om at statsautorisert revisor Miriam Tvorg Johansen hadde trukket seg fra Advokattilsynets styre og at hun er erstattet av sin vara revisor Ruben Bjerketveit.

Den 08.09.2023 ble SANDS orientert om at saken etter planen ville behandles i Advokattilsynets styremøte den 08.09.2026 og at varastyremedlem for dommer Knut Rye-Holmboe – dommer Ellen Birgitte Rosgaard – ville delta i styrebehandlingen av saken.

3. Sakens dokumenter

- KPMGs hovedrapport – SANDS Advokatfirma AS, datert 03.12.2025
- KPMG tilleggsrapport – SANDS Advokatfirma AS, datert 03.12.2025
- SANDS egenerklæringer med revisoruttalelse for 2022, 2023 og 2024
- Tilsynsrådets styres vedtak av 25.01.2018 (advarsel, refusjonskrav og varsel om oppfølgende tilsyn)
- Tilsynsrådets brev til SANDS Advokatfirma DA, datert 04.01.2023 (tilsynsvarsel)
- KPMGs e-post til Tilsynsrådet 14.02.2023 (E-post-korrespondanse mellom KPMG og SANDS Advokatfirma DA v/ managing partner Thomas Sando 26.01.2023-14.02.2023)
- Bostyrer Frank C. Aases innberetning til Oslo tingrett i sak 24-116495KON-TOSL/08 Ecoteq Energy ASA dets tvangsoppløsningsbo, datert 11.09.2024
- Finansavisens artikkel datert 26.09.2024 («Advokater krever betalt for bidrag til milliardsvindel»)
- Bostyrer Frank C. Aases årsredegjørelse til Oslo tingrett i sak 24-116495KON-TOSL/08 Ecoteq Energy ASA dets tvangsoppløsningsbo, datert 26.08.2025
- E-post-korrespondanse mellom Advokattilsynet og SANDS Advokatfirma AS v/ Andreas Høyland Jung (COO) fra 08.12.2025 til 13.01.2025
- E-post fra SANDS Advokatfirma AS v/ Andreas Høyland Jung (COO) til Advokattilsynet den 10.02.2026, med vedlegg
- E-post fra SANDS Advokatfirma AS v/ Andreas Høyland Jung (COO) til Advokattilsynet den 23.02.2026, med vedlegg
- Advokattilsynets brev til SANDS Advokatfirma AS, datert 28.04.2026 (forhåndsvarsel), med vedlegg
- Advokat Stig Berges e-post til Advokattilsynet 26.05.2026, med vedlegg (Tilsvar – SANDS Advokatfirma AS)
- Advokat Stig Berges e-post til Advokattilsynet 26.05.2026, med vedlegg (Tilsvar – Lars Tormodsgard)
- Advokat Stig Berges e-post til Advokattilsynet 26.05.2026, med vedlegg (Tilsvar – Terje Gulbrandsen)
- Advokattilsynets e-post til advokat Stig Berge 09.06.2026
- E-post-korrespondanse mellom advokat Stig Berge og Advokattilsynet 26.08.2026 og 08.09.2026-09.09.2026

4. Prosessuelle forhold

4.1 Habilitet

Advokattilsynets styre anser seg habile til å behandle saken, jf. forvaltningsloven § 6, og habilitet er vurdert etter forvaltningsloven § 8. Ingen inhabilitetsinnsigelse er fremsatt.

4.2 Prosessuelle innsigelser

SANDS anfører at forhåndsvarselet (og tilsynsrapportene som de bygger på) lider av grunnleggende svakheter som beslutningsgrunnlag. Forhåndsvarselet er ifølge SANDS ufullstendig ved at informasjon om rutiner og tiltak er ubalansert gjengitt og at sentral informasjon er utelatt eller gjengitt ubalansert. Ifølge SANDS er konklusjonene generelt formulerte uten presis angivelse av hvilke forhold som ligger til

grunn, noe som utfordrer kravene til kontradiksjon etter forvaltningsloven §§ 16 og 17. Forhåndsvarselet er videre ifølge SANDS tendensiøst ved at vurderingen bærer preg av etterpåklokskap og at de mest ufordelaktige tolkningene gjennomgående legges til grunn.

Av forvaltningsloven § 16 første og andre ledd fremgår det at en part skal varsles før vedtak treffes og gis mulighet til å uttale seg innen en nærmere angitt frist, og at forhåndsvarselet skal gjøre greie for «hva saken gjelder» og ellers inneholde «det som anses påkrevd for at parten på forsvarlig måte kan vareta sitt tarv». Videre fremgår det av forvaltningsloven § 17 første ledd første punktum at forvaltningsorganet skal påse at saken er «så godt opplyst som mulig» før vedtak treffes.

Av Innst. O. nr. ll (1996-1967) Forvaltningsloven s. 8 fremgår det at

> For det tredje skal varslet inneholde «det som anses påkrevet for at partene på forsvarlig måte kan vareta sitt tarv». Dette omfatter ikke nødvendigvis alt som foreligger i saken. Det er oftest tilstrekkelig hvis det varsles om selve det vedtak som skal treffes.»

I NOU: 2019: 5 Ny forvaltningslov – lov om saksbehandlingen i offentlig forvaltning (forvaltningsloven) s. 333 og 336 beskrives gjeldende rett knyttet til forvaltningsloven § 16 på følgende måte

> «Formålet med forhåndsvarselet er å sette parten i stand til å forstå saken og eventuelt ta til motmæle med faktiske eller rettslige innsigelser.»

> «At forhåndsvarselet må gjøre rede for hva saken gjelder, og ellers inneholde informasjon som setter parten i stand til å ivareta sine interesser, innebærer for det første at varselet må gi informasjon om hva slags enkeltvedtak organet tar sikte på å treffe. Normalt vil det også være nødvendig å opplyse om det rettslige og faktiske grunnlaget for vedtaket, slik saken står for forvaltningsorganet på varslingstidspunktet. Det bør f.eks. oppgis hvilke(n) bestemmelse(r) i lov eller forskrift som organet tar sikte på å treffe avgjørelsen i medhold av. Det kan også være behov for å orientere om de faktiske omstendigheter som vedtaket vil bygge på, og hvilke virkninger det kan antas å få for parten, noe avhengig av hva forvaltningsorganet kan regne med at parten selv har kunnskap om. Jo større inngrep det er tale om, desto mer detaljert bør varselet være. Dette gjelder også ved varsel om administrative sanksjoner, der varselet bør gjøre rede for forvaltningsorganets oppfatning av hvordan parten har unnlatt å etterleve sine plikter.»

Slik Advokattilsynet ser det, må forvaltningsloven §§ 16 og 17 sees i lys av hverandre. Formålet med forhåndsvarselet er at det skal gi parten en reell mulighet til kontradiksjon og dermed bidra til at saken er så godt opplyst som mulig og at parten kan påvirke resultatet før forvaltningsorganet treffer vedtak. Advokattilsynet mener at kravet til forhåndsvarselets innhold, herunder redegjørelse for faktum og rettslige vurderinger, er relativt med vedtakets karakter og sakens øvrige dokumenter, samt partens forutsetninger, oppfordring og mulighet til å opplyse saken, også før forhåndsvarselet.

Advokattilsynet avviser SANDS' anførsel om at forhåndsvarselet er ufullstendig og for generelt formulert. Forhåndsvarselet er omfattende og angir hvilken type vedtak det kan være aktuelt å treffe, samt hjemlene for dette. Forhåndsvarselet redegjør videre i relativt detaljert grad for Advokattilsynets *foreløpige* vurderinger av faktum og de regelbruddene som kan danne grunnlag for et potensielt vedtak. Kravet til forhåndsvarselets innhold, og dermed hensynet til kontradiksjon, må sees i lys av at SANDS er et advokatforetak og den inngående tilsynsprosessen for øvrig. Som et advokatforetak har SANDS hatt gode forutsetninger for og oppfordring til å opplyse og utfylle saken med informasjon og

dokumentasjon, både før og etter mottak av rapportutkastene og forhåndsvarselet. SANDS har også ved mottak av rapportutkastene og forhåndsvarselet fått utsatt kontradiksjons- og tilsvarsfrist ved forespørsel. SANDS ble i forhåndsvarselet orientert om advokatforskriften § 39 der det fremgår at Advokattilsynet kan beslutte at det skal avholdes møte med muntlig behandling og bevisførsel fra en part som ønsker det. SANDS har ikke anmodet om å møte i Advokattilsynet ved behandlingen av saken.

SANDS' anførsel om at forhåndsvarselet er tendensiøst ved at ufordelaktige tolkninger gjennomgående legges til grunn og at konklusjoner bærer preg av etterpåklokskap, fremstår snarere som en materiell anførsel der SANDS er uenig i subsumsjonen, se nedenfor om dette.

Advokattilsynet mener at SANDS er gitt en reell mulighet til kontradiksjon og dermed bidra til at saken er så godt opplyst som mulig før Advokattilsynet treffer vedtak i saken. Advokattilsynet finner følgelig at forhåndsvarselet tilfredsstiller forvaltningsloven § 16 og at SANDS rett til kontradiksjon er ivaretatt og at saken anses tilstrekkelig opplyst etter forvaltningsloven § 17.

5. Etterlevelse av anti-hvitvaskingsregelverket

5.1 Innledning

Ved vurderingen av SANDS' etterlevelse av hvitvaskingsloven tar Advokattilsynet utgangspunkt i de kravene som følger av hvitvaskingsloven fra 2018 og tilhørende rettskilder.

Sentralt for vurderingen av etterlevelsen er prinsippet om en risikobasert tilnærming, jf. hvitvaskingsloven § 6. Advokattilsynet legger en forholdsmessighetsbetraktning til grunn når det gjelder risiko og krav til tiltak. Ved vurderinger av risiko tar Advokattilsynet utgangspunkt i risikobildet på tidspunktet for de ulike handlingene/unnlatelsene i tilsynsperioden og i forbindelse med oppdrag for Ecoteq, herunder Nasjonal risikovurdering fra 2018, 2020 og 2022.

Advokattilsynet legger til grunn at SANDS i denne perioden har vært og fortsatt er et stort advokatforetak som tidvis også håndterer klienter/oppdrag forbundet med høyere iboende risiko. Dette bekreftes av de kontrollerte sakene og SANDS' egenerklæringer.

5.2 Virksomhetsinnrettet risikovurdering – hvitvaskingsloven § 7

På forespørsel om å fremlegge virksomhetsinnrettede risikovurderinger i tilsynsperioden 01.01.2019 til 30.12.2022 og gjeldende virksomhetsinnrettet risikovurdering, fremla SANDS under tilsynet en risikovurdering fra mars 2019 (hovedrapportens vedlegg 3) og august 2022 (hovedrapportens vedlegg 2), samt en risikovurdering fra februar 2023 (hovedrapportens vedlegg 1) som ble revidert kort tid etter SANDS ble varslet om tilsynet. Ved henvisning til risikovurderinger i flertall i det følgende siktes det til samtlige virksomhetsinnrettede risikovurderinger i tilsynsperioden og den virksomhetsinnrettede risikovurderingen fra februar 2023.

SANDS bestrider at risikovurderingene ikke oppfyller kravene i hvitvaskingsloven § 7. SANDS erkjenner derimot at risikovurderingene målt opp mot "best practice" i større grad kunne identifisert og vurdert risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering i SANDS' virksomhet.

5.2.1 Rettslig utgangspunkt

Det fremgår av hvitvaskingsloven at § 7 at

> «(1) Rapporteringspliktige skal identifisere og vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering knyttet til sin virksomhet.

(2) Ved risikovurderingen etter første ledd skal den rapporteringspliktige blant annet ta i betraktning

a. egen virksomhet, herunder særlig virksomhetens art og omfang
b. virksomhetens produkter, tjenester og kundeforhold
c. type kunder og kundegrupper
d. geografiske forhold

(3) Rapporteringspliktige skal særskilt vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering før nye produkter og tjenester tilbys og før ny teknologi tas i bruk.
(4) Rapporteringspliktiges risikovurderinger skal tilpasses virksomhetens art og omfang.
(5) Risikovurderingene skal dokumenteres, holdes oppdatert og stilles til rådighet for tilsynsmyndigheten»

Risikoen som skal identifiseres og vurderes i den *virksomhetsinnrettede* risikovurderingen er knyttet til advokatforetakets egen virksomhet. Dette er naturlig sett hen til at det er svært ulike risikoforhold i advokatforetak, herunder avhengig av arten og omfanget av bistanden/tjenestene omfattet av hvitvaskingsloven som advokatene faktisk yter. Risikovurderingen må følgelig være *konkret* tilpasset risikoforholdene i den aktuelle advokatvirksomhet. Også av NOU 2016:27 punkt 4.3.4 fremgår det at risikovurderingen må utarbeides individuelt og konkret for virksomheten.

Kravet om at risiko skal «identifiseres» og «vurderes» innebærer at advokatforetaket i risikovurderingen må spesifisere risikoforholdene, og bakgrunnen for at advokatforetaket vurderer risiko for hvitvasking eller terrorfinansiering knyttet til disse forholdene.

Bestemmelsen stiller krav om at visse forhold alltid identifiseres og vurderes i risikovurderingen. Risikovurderingen må følgelig omfatte hvilke bistand/tjenester advokatene yter som er omfattet av hvitvaskingsloven, og som dermed danner rammen for risikovurderingen. Det samme gjelder hvilken type transaksjoner bistanden/tjenestene knytter seg til og på hvilken måte kriminelle aktører kan misbruke bistanden/tjenestene til hvitvasking og terrorfinansiering (metoder/moduser). Videre må risikovurderingen omfatte risiko knyttet til forretningsområde/bransje, kunder/klienter (herunder eier- og kontrollstruktur), geografiske forhold (herunder knyttet til klient og transaksjon) og interne forhold (herunder størrelse og eventuelle risikoreduserende tiltak). I tillegg til arten av risikoforholdene, må risikovurderingen omfatte omfanget av risikoforholdene.

Formålet med risikovurderingen er å synliggjøre hvor i advokatvirksomheten risikoen konkret befinner seg og hvor risikoen vurderes som forhøyet. Det forutsettes at foretaket tar utgangspunkt i relevante risikovurderinger som er tilgjengelig, herunder Nasjonal risikovurdering. Videre må foretakets risikovurdering omfatte hvilke konkrete forhold, og kombinasjoner av slike (kombinasjonsrisiko), som medfører forhøyet risiko for henholdsvis hvitvasking og terrorfinansiering. Fordi eksterne og interne risikoforhold er bestemmende for advokatforetakets risiko for å bli brukt som ledd i hvitvasking og terrorfinansiering, må risikovurderingen også inneholde en *samlet* vurdering av hvordan de eksterne og interne forholdene påvirker hverandre (risikoen).

Kravet om at risikovurderingen skal dokumenteres, holdes oppdatert og stilles til rådighet for tilsynsmyndigheten innebærer at vurderinger av risiko skal fremgå av risikovurderingen. Kravet om at risikovurderingen skal holdes oppdatert innebærer at risikovurderingen skal gjenspeile advokatforetakets risiko til enhver tid og at risikovurderingen følgelig må endres når eksterne eller interne risikoforhold endrer seg.

5.2.2 Advokattilsynets vurdering

Advokattilsynets vurdering er at SANDS' risikovurderinger ikke oppfyller hvitvaskingsloven § 7. Risikovurderingene er klart for generelle og ufullstendige ved at de ikke er dekkende for SANDS' risiko.

Selv om SANDS nevner enkelte risikoforhold, så er det ikke forklart hvordan og i hvilken grad dette utgjør risiko ved SANDS' konkrete virksomhet. Det er også flere risikoforhold ved SANDS' virksomhet som ikke er identifisert og vurdert. Det er ved vurderingen lagt vekt på at SANDS er et stort advokatforetak som tidvis også håndterer klienter/oppdrag forbundet med høyere iboende risiko.

For det første belyser ikke risikovurderingene i tilstrekkelig grad hvilke tjenester/bistand advokatene i SANDS faktisk yter som er omfattet av hvitvaskingsloven § 4 andre ledd bokstav c, og som dermed danner rammen for risikovurderingene. Advokattilsynet avviser SANDS' anførsel om at det er tilstrekkelig kun å gjengi lovteksten i hvitvaskingsloven § 4 andre ledd bokstav c fordi SANDS som «et forretningsjuridisk advokatfirma i SANDS størrelsesorden» tilbyr bistand/tjenester som omfattes av samtlige alternativer i bestemmelsen og advokatene er godt kjent med lovtekst. Advokattilsynet viser til at det i flere kontrollerte saker omfattet av hvitvaskingsloven ikke er gjennomført kundetiltak/løpende oppfølging, sml. SANDS' oppsummering av internkontrollen for 2024 punkt 2.3.1 «Flere saker er ikke definert som transaksjon ved saksopprettelse, men var klart transaksjonssaker ved oppstart.»

Advokattilsynet mener videre at risikovurderingene ikke identifiserer og i tilstrekkelig grad vurderer hva slags bistand/tjenester/transaksjoner/forretningsområder/bransjer som innebærer forhøyet risiko for hvitvasking og terrorfinansiering i SANDS' virksomhet. I risikovurderingene viser SANDS til enkelte forhold og påpeker at det i slike tilfeller skal utvises «særlig varsomhet». I risikovurderingene beskrives ikke nærmere bakgrunnen for og i hvilken grad de aktuelle forholdene medfører forhøyet risiko for hvitvasking og terrorfinansiering i SANDS' virksomhet. Det redegjøres heller ikke for eventuelle interne risikoreduserende tiltak. De kontrollerte sakene bekrefter svakhetene ved risikovurderingene på dette punkt. I de kontrollerte sakene har ingen besvart bekreftende i risikovurderingsskjemaet på spørsmål om risikofaktorer i SANDS' virksomhetsinnrettede risikovurdering gjør seg gjeldende ved den enkelte klient/oppdrag, til tross for at flere risikofaktorer aktualiseres, f.eks. «innbetaling til klientkonto utover det som vil være regulært forskudd på salær», «eiendom generelt» og «oppgjør spesielt». Svakhetene ved risikovurderingene på dette punkt underbygges også av punkt 2.3.8 i SANDS' oppsummering av internkontrollen for 2024: «Stikkprøvekontrollen viser også at risikovurderingen ikke nødvendigvis henger godt sammen med den virksomhetsinnrettede risikovurderingen, og at vi i enkelte tilfeller nok burde, basert på det som står i denne, burde gjort en forsterket kontroll.»

Særlig på bakgrunn av SANDS' bruk av klientbankkonto til transaksjoner omfattet av hvitvaskingsloven, mangler risikovurderingene en nærmere analyse av og konkrete eksempler på hvilken type transaksjoner (både innbetalinger og utbetalinger) som foretaket mener vil være særlig utsatt for hvitvaskings- og terrorfinansieringsrisiko. Det vises her til at de kontrollerte sakene omfatter oppgjørsoppdrag, betalingsformidling, tredjepartsbetalinger, feilbetalinger/forfeilede forsøk på innbetalinger/ugyldige innbetalinger, tilbakebetalinger, betaling på instruks, låneformidling, oppbevaring av midler over tid og henvendelser fra banken med spørsmål om transaksjoner. At SANDS regnskapsåret 2023 rapporterte til Tilsynsrådet å ha gjennomført forsterkede kundetiltak i kun 2 av 313 transaksjoner over klientbankkonto omfattet av hvitvaskingsloven vitner om at en slik analyse er nødvendig. Også i punkt 2.3.4 i oppsummeringen av internkontrollen for 2024 har SANDS erkjent behovet for en økt kontroll av at innbetalinger og utbetalinger kommer fra den forventede parten.

Risikovurderingene beskriver ikke innenfor hvilke forretningsområder/bransjer SANDS tilbyr bistand/tjenester omfattet av hvitvaskingsloven, samtidig som det hevdes at SANDS' forretningsområder generelt sett innebærer lav risiko. Advokattilsynet avviser SANDS' anførsel om at det er unødvendig å angi SANDS' forretningsområder/bransjer fordi det følger implisitt gjennom en negativ avgrensning mot de forretningsområdene som er angitt å innebære forhøyet risiko. Ettersom hvitvaskingslovens virkeområde for advokater og advokatforetak er negativt avgrenset, vil en avgrensning som bygger på noen forretningsområder som er angitt å innebære forhøyet risiko ikke gi en tilstrekkelig angivelse av hvilke andre forretningsområder som faktisk omfatter bistand/tjenester omfattet av hvitvaskingsloven.

Flere av SANDS' forretningsområder som ifølge NRA er forbundet med forhøyet risiko er heller ikke identifisert og vurdert. Først i 2023 oppgis det at det skal utvises «særlig varsomhet» overfor mindre virksomheter innenfor bransjene eiendom og bygg og anlegg uten at bakgrunnen for dette utvalget og interne risikoreduserende tiltak beskrives. Til tross for at SANDS leverte tjenester/bistand omfattet av hvitvaskingsloven innenfor hightech/fintech, fiskeri og havbruk, olje og gass, fornybar energi og transport i 2022, hensyntar ikke risikovurderingen fra 2023 disse forretningsområdene/bransjene. Risiko forbundet med fiskeri og havbruk, olje og gass og transport er omtalt i NRA 2020 (punkt 3.6.2 og 3.6.3) og NRA 2022 (punkt 2.2), mens risikoen forbundet med hotell og restaurant, hightech/fintech og fornybar energi er omtalt i NRA 2022 (punkt 2.2.2, 2.2.5 og 3.7). Shipping burde også identifiseres og vurderes, jf. saksnr. [redacted].

Advokattilsynet kan for øvrig ikke se at kriminelle aktørers ulike moduser/metoder for hvitvasking og terrorfinansiering knyttet til SANDS' ulike typer tjenester/bistand/transaksjoner belyses.

Risikovurderingene identifiserer og vurderer heller ikke i tilstrekkelig grad risiko forbundet med SANDS' klienter, herunder deres eier- og kontrollstruktur og reelle rettighetshavere. Risikoen forbundet med klienter som er ideelle organisasjoner, aktive eierfond (private equity), PEP og med komplisert eierstruktur er heller ikke hensyntatt i risikovurderingen for 2023, selv om SANDS ytte tjenester/bistand omfattet av hvitvaskingsloven til slike klienter i 2022. Risiko knyttet til distribusjonskanaler eller klienter som på ulike måter ønsker hemmelighold er heller ikke hensyntatt. Som eksempler vises det til saksnr. [redacted] der klienten ønsket blankoskjøte, og til saksnr. [redacted] der klienten ønsket å være anonym og derfor ikke fremgikk av tilbudsbrevet, samtidig som SANDS i flere år har fungert som nominert aksjonær på vegne av klient/kontaktpersonen. Risiko knyttet til klienter som har problemer med å få tilgang til det finansielle system er heller ikke hensyntatt. Som eksempler vises det til saksnr. [redacted] der klienten (et selskap etablert i Delaware) hadde vansker med å åpne VPS-konto i Norge og saksnr. [redacted] der klientens norske bankkonto ble sperret, fordi klienten (et gresk selskap) ikke hadde besvart bankens spørsmål om PEP-forhold og der midlene på den sperrede kontoen ble overført til SANDS klientbankkonto og videre til klient, fordi banken ikke ønsket å overføre summen direkte til klient.

Risikovurderingene identifiserer og vurderer heller ikke i tilstrekkelig grad risiko for hvitvasking og terrorfinansiering knyttet til geografiske forhold. Ifølge risikovurderingen fra 2023 har ikke SANDS klienter som kommer fra land angitt som høyrisikoland i hvitvaskingsforskriften. Selskapet rapporterte derimot til Tilsynsrådet å ha ytt tjenester/bistand omfattet av hvitvaskingsloven til slike klienter i 2022. Risikovurderingene tar videre ikke høyde for geografisk risiko knyttet til klientens opprinnelse, kontroll- og eierskapsstruktur, forretningsforbindelser eller hvor klientens midler har sitt opphav eller er på vei. Risikovurderingene tar heller ikke høyde for annen internasjonal geografisk risiko. F.eks. er Delaware kjent for høy grad av selskapshemmelighold. Risikovurderingene tar heller ikke høyde for geografisk risiko knyttet til land som er underlagt sanksjoner, embargo eller lignende tiltak av FN og EU, jf. hvitvaskingsforskriften § 4-9 bokstav c nr. 3, se saksnr. [redacted].

I forlengelsen av overnevnte, kan ikke Advokattilsynet se at SANDS identifiserer og vurderer øvrige eksempler på momenter i hvitvaskingsforskriften § 4-9 som kan indikere forhøyet risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Dette til tross for at flere slike forhold aktualiseres i de kontrollerte sakene og uten at advokatene kan dokumentere at det er hensyntatt ved vurderingen av hvilke kundetiltak som er nødvendige å gjennomføre og uten at noen advokater har gjennomført forsterkede kundetiltak.

Advokattilsynet kan heller ikke at SANDS identifiserer og vurderer i tilstrekkelig grad hvorvidt og i så fall i hvilken grad generelle risikoforhold/mistankeindikatorer knyttet til advokatbransjen, advokatvirksomhet og eiendomsmegling angitt i NRA og NTAES aktualiseres i SANDS' virksomhet. Det vises til risikovurderingenes oppbygning der punkt 3 gjengir *generelle* uttalelser fra NRA og NTAES om risikoforhold og mistankeindikatorer knyttet til advokatvirksomhet og eiendomsmegling, og der dette i

svært liten grad er vurdert i den etterfølgende konkrete risikovurderingen av SANDS' *konkrete* virksomhet i punkt 4. Dersom samtlige gjengitte risikoforhold og mistankeindikatorer er relevante for SANDS' virksomhet, slik SANDS nå anfører, så skulle dette fremgått mye tydeligere.

Risikovurderingene identifiserer og vurderer heller ikke interne forhold ved SANDS' virksomhet som kan påvirke risikoen, f.eks. knyttet til selskapets størrelse, antall ansatte, organisering med fagavdelinger og flere kontorer i Norge. Risikovurderingene tar ikke høyde for interne sårbarheter, f.eks. interne og eksterne konkurranseforhold (faktureringspress og press fra klient), at de ansatte som i praksis gjennomfører kundetiltak ikke har tilstrekkelig kjennskap til klient/oppdrag og risikoforståelse/kunnskap for å kunne gjennomføre tilstrekkelig risikobaserte kundetiltak og mangelen på systemer for å sikre at advokatene omgår plikten til å gjennomføre kundetiltak, f.eks. ved å føre tjenester/bistand på eksisterende saker, gamle saker eller samlesaker tilhørende klient eller andre rettssubjekter. Interne risikoreduserende tiltak er heller ikke identifisert og vurdert i den forbindelse.

SANDS erkjenner at interne forhold kunne vært bedre belyst i risikovurderingene, men viser til at det fremgår av punkt 3 i risikovurderingene at svikt i etterlevelsen av interne rutiner, blant annet som følge av mangelfulle internkontrollrutiner, er en svakhet i *de større advokatfirmaene*, og anfører dessuten at det ikke kan utgjøre et lovbrudd at uttrykkene faktureringspress og kundepress ikke er benyttet. Til dette viser Advokattilsynet til avsnittet over der det fremgår at de *generelle* risikoforholdene i punkt 3 som er gjengitt fra NRA og NTAES ikke er *konkret* vurdert i lys av SANDS' virksomhet i punkt 4 i risikovurderingene. Situasjonen for SANDS var nettopp at de ikke hadde internkontrollrutiner og at denne risikoen ikke er identifisert og vurdert i risikovurderingene. Hva gjelder anførselen om at det ikke kan kreves at faktureringspress og kundepress fremgår av risikovurderingen, så er dette en kjent risiko i større advokatfirmaer og som også fremgår av Tilsynsrådets veileder, slik SANDS anfører. Mottatt dokumentasjon fra SANDS under tilsynet tilsier også at dette var en konkret risiko for SANDS, se tiltaksbrevets bilag 6 med opplæringsmateriale fra et webinar gjennomført den 18.11.2024, samt SANDS redegjørelse for interne risikofaktorer i deres gjeldende risikovurdering datert 20.02.2026.

Terrorfinansieringsrisikoen er verken identifisert eller vurdert *særskilt* i noen av risikovurderingene. Videre identifiserer og vurderer ikke risikovurderingene hvilke kombinasjoner av forhold nevnt over som innebærer forhøyet risiko (kombinasjonsrisiko), f.eks. bruk av klientbankkonto i forbindelse med oppdrag knyttet til risikoutsatte bransjer, klienter og områder. Endelig mangler risikovurderingene en samlet vurdering av iboende risiko basert på både de interne og eksterne forholdene nevnt over.

Etter dette er Advokattilsynets konklusjon at SANDS' virksomhetsinnrettede risikovurderinger i tilsynsperioden (mars 2019 og august 2022) og den virksomhetsinnrettede risikovurderingen fra februar 2023 ikke i tilstrekkelig grad identifiserer og vurderer risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering i SANDS' virksomhet, i strid med hvitvaskingsloven § 7 første, andre og fjerde ledd.

Den virksomhetsinnrettede risikovurderingen er heller ikke «holdt oppdatert» i tilsynsperioden, i strid med hvitvaskingsloven § 7 femte ledd. Det vises til at risikovurderingen ikke ble revidert på ca. 3,5 år i perioden fra mars 2019 til august 2022. Det var klart behov for endringer i dette tidsrommet, blant annet basert på gjennomgangen over og for å reflektere endrede risikoforhold som følge av Covid-19 i mars 2020, ny NRA i desember 2020 og Russlands invasjon av Ukraina i februar 2022. På bakgrunn av dette stiller Advokattilsynet seg helt uforstående til SANDS' anførsel om at revisjon i dette tidsrommet var unødvendig basert på en risikobasert tilnærming, jf. hvitvaskingsloven § 6.

5.3 Anti-hvitvaskingsrutiner – hvitvaskingsloven § 8

På forespørsel om å fremlegge anti-hvitvaskingsrutiner i tilsynsperioden 01.01.2019 til 30.12.2022 og gjeldende anti-hvitvaskingsrutiner, fremla SANDS under tilsynet rutiner datert 06.11.2018, 16.01.2019 11.08.2021 og rutiner fra januar 2023 som ble oppdatert kort tid etter SANDS ble varslet om tilsynet.

Ved henvisning til rutiner i flertall i det følgende siktes det til samtlige rutiner i tilsynsperioden, samt rutinene fra januar 2023.

SANDS bestrider at rutinene ikke oppfyller kravene i hvitvaskingsloven § 8. SANDS erkjenner at det er forbedringspunkter knyttet til rutinene, men er sterkt uenig i at dette utgjør et lovbrudd.

5.3.1 Rettslig utgangspunkt
Det fremgår av hvitvaskingsloven § 8 at

> «(1) Rapporteringspliktige skal ha oppdaterte rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfyller plikter etter bestemmelser gitt i eller i medhold av loven her.
> (2) Rutinene skal tilpasses virksomhetens art og omfang.
> (3) Rutinene skal dokumenteres og stilles til rådighet for tilsynsmyndigheten.»

Rutinene skal for det første sørge for at advokatforetaket håndterer identifisert risiko. En forutsetning for tilstrekkelige rutiner på dette punkt er følgelig at advokatforetakets risiko er tilstrekkelig identifisert i den virksomhetsinnrettede risikovurderingen.

Rutinene skal for det andre sørge for at advokatforetaket og advokatene oppfyller pliktene i hvitvaskingsloven og hvitvaskingsforskriften. Dette innebærer at rutinene må inneholde operasjonelle retningslinjer for hvordan regelverket i *praksis* skal etterleves i virksomheten. En gjengivelse av lovteksten uten tilpasninger/presiseringer til den faktiske virksomheten er følgelig ikke tilstrekkelig. I forlengelsen av dette er flere plikter i regelverket nødvendig å utfylle.

Forholdet at rutinene skal tilpasses virksomhetens art og omfang innebærer at rutinene skal være konkret innrettet arten og omfanget av den virksomheten foretaket faktisk driver. Videre skal det være forholdsmessighet mellom rutinenes presisjons- og detaljgrad og virksomhetens art og omfang.

Kravet om at rutinene skal være oppdaterte, dokumenteres og stilles til rådighet for tilsynsmyndigheten innebærer at det skal være samsvar mellom påstått praksis, herunder bruk av programmer, systemer og hjelpemidler, og innholdet i de dokumenterte rutinene.

5.3.2 Advokattilsynets vurdering
Advokattilsynet mener at SANDS' rutiner i tilsynsperioden og fra januar 2023 ikke oppfyller hvitvaskingsloven § 8. Nedenfor redegjøres det for bakgrunnen for dette. Det har også formodningen mot seg at SANDS har utarbeidet tilstrekkelig operasjonelle og risikobaserte rutiner i dette tidsrommet når SANDS risikovurderinger i samme tidsrom ikke har oppfylt hvitvaskingsloven § 7, og disse dokumentene skal danne grunnlag for utarbeidelse av rutiner, jf. hvitvaskingsloven § 6.

5.3.2.1 Rutiner for å sikre etterlevelse innenfor hvitvaskingslovens anvendelsesområde
I likhet med risikovurderingene, beskriver ikke rutinene i tilstrekkelig grad hvilke tjenester/bistand advokatene i SANDS faktisk yter som er omfattet av hvitvaskingsloven og som dermed danner grunnlaget for rutinene og etterlevelsen av hvitvaskingsloven. Både punkt 2 i rutinen fra 2021 og risikovurderingsskjemaet i hele tilsynsperioden gir dessuten et feilaktig inntrykk av at en transaksjon må være over NOK 100 000 for å være omfattet.

Ved at rutinene ikke i tilstrekkelig grad beskriver hvilke bistand/tjenester som er omfattet av hvitvaskingsloven mener Advokattilsynet at rutinene ikke sikrer at kundetiltak/løpende oppfølging gjennomføres. Advokattilsynet mener at dette underbygges av de kontrollerte sakene der det er flere eksempler på at det ikke er gjennomført kundetiltak/løpende oppfølging, selv om bistanden/tjenestene

er omfattet av hvitvaskingsloven. Også punkt 2.3.1 i SANDS' oppsummering av internkontrollen for 2024 underbygger at rutinene ikke har vært gode nok på dette punkt.

Punkt 2 i rutinene legger opp til at «etablering av kundeforhold», dvs. påtagelse av et oppdrag omfattet av hvitvaskingsloven, skjer ved saksinntak, jf. hvitvaskingsloven § 10, jf. hvitvaskingsforskriften § 4-1. Rutinene nevner samme sted at et oppdrag som opprinnelig ikke er omfattet av hvitvaskingsloven etter hvert kan endre karakter og komme innunder anvendelsesområdet. Rutinene inneholder ingen eksempler på tilfeller der dette er aktuelt for SANDS, f.eks. i forbindelse med eksisterende saker/samlesaker/gamle saker. Rutinene beskriver heller ikke hvordan risikovurdering og kundetiltak i praksis skal gjennomføres i slike tilfeller, f.eks. om det skal opprettes en ny sak med nye kundetiltak etter hvitvaskingsloven § 10 (etablering av kundeforhold), eller om det skal skje som ledd i løpende oppfølging av et (eventuelt) allerede eksisterende kundeforhold, jf. hvitvaskingsloven § 24.

Ved at rutinene kun er knyttet opp mot saksinntak fanger ikke rutinene opp tilfeller der advokaten unnlater å gjennomføre kundetiltak ved å timeføre tjenester/bistand omfattet av hvitvaskingsloven på eksisterende saker for klient/andre rettssubjekter. Dette gjelder både saker som er registrert ikke omfattet av hvitvaskingsloven og eksisterende saker/samlesaker/gamle saker. I de kontrollerte sakene er det eksempler på dette, se saksnr. [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] og [redacted]. SANDS' anførsel om at timeføring på eksisterende saker og samlesaker ikke er tillatt i henhold til egne instrukser for timeføring og saksregistrering er i denne sammenheng ikke avgjørende. Advokattilsynet har for det første ikke mottatt kopi av slike rutiner i tilsynsperioden. Uansett skal slike rutiner for å sikre etterlevelse av hvitvaskingsloven fremgå av anti-hvitvaskingsrutinene. Under enhver omstendighet beskriver ikke rutinene internkontrolltiltak knyttet til denne risikoen.

5.3.2.2 Rutiner for gjennomføring og dokumentering av risikovurdering av klient/oppdrag

Av punkt 3 i rutinene fremgår det helt generelt at ansvarlig advokat skal gjøre en vurdering av om nye oppdrag gir risiko for hvitvasking eller terrorfinansiering, og at denne skal baseres på momentene som oppgis i hvitvaskingsloven § 9 og ta utgangspunkt i den virksomhetsinnrettede risikovurderingen. Videre fremgår det at risikovurderingen skal munne ut i en konklusjon (lav, middels, høy eller uakseptabel) og hvilke kundetiltak som på dette grunnlag skal iverksettes; forenklede, normale, forsterkede eller om oppdraget skal avvises.

Av punkt 2.3.6 i SANDS' oppsummering av internkontrollen for 2024 fremgår det at saksregistrering (og risikovurdering) av oppdrag/kunde i stor grad gjøres av prosjektassistenter. SANDS erkjenner også i tilsvaret at risikovurderingsskjemaet åpner for at prosjektassistenter eller andre kan bistå med selve registreringen av informasjon om oppdraget i risikovurderingsskjemaet etter instruksjon fra saksansvarlig advokat. Denne praksisen strider med punkt 3 i rutinene der det fremgår at det er saksansvarlig advokat som skal «gjøre» risikovurderingen. Advokattilsynet stiller spørsmål ved om prosjektassistentene har tilstrekkelige forutsetninger og risikoforståelse for denne jobben, ettersom risikovurderingen av klienten i stor grad vil avhenge av nærmere kunnskap om selve oppdraget.

Under tilsynet opplyste SANDS om en praksis der risikovurderingen gjøres automatisk ved saksinntak ved besvarelse av spørsmål i et risikovurderingsskjema, i tillegg til at ansvarlig advokat kontrollerer den automatiske konklusjonen manuelt. Dette risikovurderingsskjemaet og denne praksisen for delvis automatisk og manuell risikovurdering fremgår ikke av rutinene. Rutinene gir følgelig heller ingen veiledning for utfyllelse av skjemaet, skjønnsutøvelsen og hvordan/når advokaten/prosjektassistenten eventuelt skal overprøve den automatiske konklusjonen.

Risikovurderingsskjemaet munner heller ikke ut i en konklusjon av risikonivå (risikoklassifisering) og gir ikke rom for å konkludere med uakseptabel risiko, i strid med punkt 3 i rutinene nevnt over. Advokattilsynet vurderer påstanden om at SANDS har hatt en praksis der advokaten skal overprøve

konklusjonen i risikovurderingsskjemaet manuelt som lite troverdig. I samtlige kontrollerte saker som er bekreftet omfattet av hvitvaskingsloven er ingen spørsmål i risikovurderingsskjemaet besvart bekreftende, slik at det er konkludert med normale kundetiltak. Ingen advokater/prosjektassistenter har overprøvd denne konklusjonen og gjennomført forsterkede kundetiltak, til tross for at flere risikomomenter aktualiseres. Tvert imot har en advokat gjennomført forenklede kundetiltak mot en av to klienter, til tross for at det fremgår av risikovurderingsskjemaet at «Normale kundetiltak *må* utføres» (vår kursivering) og flere risikomomenter dessuten gjør seg gjeldende, se saksnr. [redacted].

Risikovurderingsskjemaet fremstår også som lite operasjonelt ved at spørsmålene er for generelt formulerte. Det er som tidligere nevnt flere «risikofaktorer» i den virksomhetsinnrettede risikovurderingen og «forhold» i rutinene punkt 5.4 om forsterkede kundetiltak knyttet til oppdraget/klienten som aktualiseres i de kontrollerte sakene uten at advokatene svarer bekreftende på de generelle spørsmålene om slike risikofaktorer/forhold aktualiseres.

Rutinene beskriver ikke hvordan advokatene skal kunne «påvise» at kundetiltak er tilpasset den aktuelle risiko, jf. hvitvaskingsloven § 9 tredje ledd. Manglene ved den virksomhetsinnrettede risikovurderingen, risikovurderingsskjemaet og rutinene for risikovurdering og forsterkede kundetiltak, kombinert med at advokatene ikke kan dokumentere å ha foretatt noen selvstendige vurderinger av ulike forhold tilknyttet klienten/oppdraget som i utgangspunktet kan innebære forhøyet risiko, utover å besvare de generelle spørsmålene i risikovurderingsskjemaet benektende, gjør at SANDS gjennomgående ikke kan «påvise» at kundetiltakene i de kontrollerte sakene faktisk er tilpasset den aktuelle risikoen, jf. hvitvaskingsloven § 9 tredje ledd. Advokattilsynet mener at dette indikerer at rutinene er for svake på dette punkt.

Det er en svakhet ved rutinene at det ikke fremgår at nye transaksjonsoppdrag fra eksisterende/tidligere klienter, enten før etablering av kundeforhold eller som ledd i løpende oppfølging av kundeforhold, alltid skal være gjenstand for risikovurdering, jf. hvitvaskingsloven § 9, jf. §§ 10 og 24.

Overnevnte innvendinger til kvaliteten av rutinene underbygges av SANDS' oppsummering av internkontrollen for 2024. Det vises til punkt 2.3.6 og 2.3.8.

5.3.2.3 Rutiner for kundetiltak og løpende oppfølging

Nærmere om tidspunktet for gjennomføring av kundetiltak

Av punkt 4 i rutinene fremgår det at kundetiltak kan gjennomføres i forbindelse med eller parallelt med at oppdragsbekreftelse sendes til klient dersom det er lav eller normal risiko. Dette er i strid med hvitvaskingsloven § 11 første ledd, der det fremgår at kundetiltak som hovedregel skal gjennomføres «før» etablering av kundeforhold, dvs. før advokaten har påtatt seg et oppdrag som nevnt i hvitvaskingsloven § 4 andre ledd bokstav c, og «i alle tilfeller» før advokaten har sendt oppdragsbekreftelse om et slikt oppdrag til klienten, jf. hvitvaskingsforskriften § 4-1 fjerde ledd.

Advokattilsynet er ikke enig med SANDS i at punkt 4 i rutinene reflekterer det begrensede unntaket i hvitvaskingsloven § 11 andre ledd og at dette må være tilstrekkelig. Av unntaket fremgår det at «bekreftelse» av «kundens og reelle rettighetshaveres identitet» kan gjennomføres «under etablering av kundeforholdet» dersom etablering av kundeforholdet er «nødvendig for ikke å hindre den alminnelige forretningsdriften» og det er «lav risiko for hvitvasking eller terrorfinansiering». Det er klart at rutinene ikke gjenspeiler forutsetningene/vilkårene for unntaket. Rutinene gjenspeiler uansett ikke hovedregelen og tidspunktet for når kundetiltak som ikke omfattes av unntaket (blant annet innhenting av opplysninger og dokumenter) skal gjennomføres.

I flere kontrollerte saker der kundetiltak er gjennomført, er disse gjennomført for sent. Kundetiltak er også i flere tilfeller gjennomført etter at klientbankkonto er benyttet, til tross for at det i risikovurderingsskjemaet i tilsynsperioden fremgår at en «transaksjon» inkluderer «forvaltning av midler

og anses å foreligge ved innbetaling på vegne av klient til vår klientkonto ut over det som kan regnes som regulært forskudd på salær.» Advokattilsynet mener at de kontrollerte sakene underbygger at tidspunktet for gjennomføring av kundetiltak er misvisende i rutinene, se f.eks. saksnr. [redacted].

Nærmere om kundetiltakene
SANDS anfører at forhåndsvarselet feilaktig antyder at det ikke fremgår av rutinene at saksansvarlig advokat er *ansvarlig* for gjennomføring av kundetiltak. Det Advokattilsynet vurderer som uklart i punkt 5.1 i rutinene er ikke interne ansvarsforhold, men hvem som *de facto/i praksis* skal/kan innhente og bekrefte opplysninger og dokumenter. Punkt 5.2.3 i rutinene synes å forutsette at det er saksansvarlig advokats sekretær som har begge disse rollene. Det fremgår her at sekretæren i «tvilstilfelle» kontakter ansvarlig advokat, saksregistrering eller hvitvaskingsansvarlig, og at om «nødvendig» innhentes «tilleggsopplysninger og ytterligere materiale for å kjenne og forstå» klientens eierforhold og reelle rettighetshavere, samt opplysninger om eventuelle PEP. Det fremgår også av punkt 5.2 i rutinene at ansvarlig advokats «kontroll og oppfølgning» følgelig er nødvendig. SANDS har selv under tilsynet bekreftet at det er en utbredt praksis at sekretærene gjennomfører kundetiltak. Advokattilsynet stiller spørsmål ved om sekretærene har tilstrekkelige forutsetninger for å kunne innhente og bekrefte opplysninger og dokumenter, samt vurdere hva som er et «tvilstilfelle», når dette ikke er beskrevet eller eksemplifisert i rutinene. Rutinene gir heller ikke advokaten noe veiledning for kontroll/oppfølging av sekretærene. Advokattilsynet mener at de kontrollerte sakene underbygger at rutinene ikke er gode nok på dette punkt, se f.eks. saksnr. [redacted] og [redacted].

Rutinene beskriver ikke hvilken øvrig dokumentasjon sekretæren skal innhente og hvilke tiltak som skal gjennomføres og dokumenteres, for å bekrefte klientens identitet i tilfeller uten klientens personlige oppmøte og der bruk av bruk av elektronisk signatur (BankID) ikke er aktuelt, jf. hvitvaskingsloven § 12 og 13 andre ledd, se f.eks. saksnr. [redacted] og [redacted]/[redacted].

I fire kontrollerte saker (saksnr. [redacted], [redacted], [redacted] og [redacted]) i tilsynsperioden har SANDS opplyst om en praksis der klienten kunne la være å fylle ut bolken for PEP-forhold i egenerklæringsskjemaet dersom PEP-forhold ikke aktualiserte seg. Denne praksisen syntes å stride med rutinene der det fremgår at klienten skal spørres om vedkommende er PEP, noe som presumtivt nødvendiggjør et svar, også for å kunne bekrefte dette. Praksisen fremstår også som problematisk i lys av hvitvaskingsloven §§ 18, 21 og 24 fjerde ledd. Praksisen fremgår uansett ikke av rutinene.

Av punkt 5.1.2 i rutinene som gjelder kundetiltak der klienten er en juridisk person fremgår det ikke at firmaattesten som innhentes ikke må være eldre enn tre måneder, jf. hvitvaskingsloven § 13. Ettersom dette er et absolutt krav, er det ikke tilstrekkelig at dette kravet fremgår implisitt av punkt 7 som gjelder "Nye oppdrag fra kunde der kundetiltak er gjennomført tidligere", slik SANDS anfører. Det beskrives heller ikke hva som gjør en eierstruktur kompleks, jf. hvitvaskingsloven § 13 første ledd. Det er følgelig uklart når sekretæren skal innhente ytterligere informasjon. Det vises i denne sammenheng til at SANDS selv har erklært at de bistår klienter med komplisert eierstruktur.

I punkt 1 gis det heller ingen veiledning for hvordan sekretæren skal «bekrefte» klientens opplysninger om kundeforholdets formål og tilsiktede art.

Rutinene i tilsynsperioden beskrev ikke plikten til å gjennomføre risikobaserte kundetiltak overfor klientenes medkontrahent i forbindelse med eiendomsmeglingsoppdrag, jf. hvitvaskingsloven § 15 tredje ledd. SANDS har oppdatert dette i risikovurderingen fra 2023. Under tilsynet forklarte SANDS at risikovurderingsskjemaet ikke er beregnet for risikovurdering og kundetiltak overfor medkontrahent, og at det her er «forutsatt» gjort en manuell vurdering av risiko og tilpassede kundetiltak. Denne praksisen fremgår ikke av rutinene.

I punkt 7 i rutinene i tilsynsperioden konkretiseres hvilken dokumentasjon som skal innhentes der SANDS påtar seg et nytt transaksjonsoppdrag for en klient der det tidligere er gjennomført kundetiltak. Oppsummert gjelder dette dokumentasjon som kan være utdatert (firmaattest, ID) og forhold som kan ha endret seg (PEP). Av rutinene i tilsynsperioden fremgår ikke plikten til å innhente informasjon om kundeforholdets formål og tilsiktede art fra klient, dvs. informasjon om det nye transaksjonsoppdraget, eller informasjon om eventuelle nye roller i klienten og reelle rettighetshavere. Det gis ingen veiledning i rutinene for bekreftelse av slike opplysninger. I rutinen fra 2023 er punkt 7 oppdatert ved at det også kreves innhenting av informasjon om klientens beskrivelse av oppdragets hensikt og formål, samt informasjon om eventuelle endringer i roller i klienten og reelle rettighetshavere. Også rutinene fra 2023 mangler veiledning for bekreftelse av nye opplysninger. SANDS anfører at det er for strengt at eventuell risikobasert og ytterligere oppfølging av slik informasjon, hvilket i stor grad vil bero på den enkelte sak, skal presiseres i rutinene. Advokattilsynet er uenig i dette, da bekreftelse er et lovkrav og rutinene skal gjenspeile hvordan SANDS etterlever dette lovkravet.

Advokattilsynet mener at innvendingene/manglene ved rutinene ovenfor underbygges av SANDS' oppsummering av internkontrollen for 2024, se punkt 2.3.2 om kundetiltak, der det fremgår at «Det er en del småfeil ved innhentede kundetiltak, bla. knyttet til reelle rettighetshavere, signatur, avvik mellom rapport og egenerklæringer mv. Her må alle involverte i prosessen øke kompetansen, særlig i leddet som kontrollerer kundetiltak i forbindelse med saksopprettelsen.»

Nærmere om forsterkede kundetiltak
Rutinene gir ikke tilstrekkelig veiledning for *når* forsterkede kundetiltak skal gjennomføres, sett i lys av SANDS' risiko. Risikomomentene i hvitvaskingsforskriften § 4-9 gjengis og det understrekes at disse «kan» indikere høy risiko, f.eks. «betalinger fra ukjente tredjeparter». Det redegjøres ikke for momentene og om eller hvordan disse eventuelt gjør seg gjeldende i SANDS' virksomhet.

Rutinene gir ingen konkret veiledning knyttet til eller eksempler på hvilke «ytterligere nødvendige tiltak» som skal gjennomføres for å sikre kjennskap om klienten, reelle rettighetshavere og kundeforholdets formål og tilsiktede art, utover det som følger av hvitvaskingsloven §§ 12 til 15.

Rutinene stiller ingen krav til eller eksempler på hvilken dokumentasjon som skal lagres for å dokumentere slike «ytterligere nødvendige tiltak».

Endringer i høyrisikoland ifølge FATF og EU har ikke vært oppdatert i rutinene i tilsynsperioden, slik at advokatenes etterlevelse av hvitvaskingsforskriften § 4-10 har vært vanskeliggjort. SANDS hevder imidlertid at listen i rutinene i deler av tilsynsperioden (fra mars 2022) har blitt holdt løpende oppdatert uten at dette er blitt lagret som nye versjoner av rutinene.

Nødvendigheten av tydeligere og mer konkrete rutiner bekreftes av de kontrollerte sakene. I f.eks. saksnr. [redacted]

Nærmere om løpende oppfølging
Rutinene gir ikke tilstrekkelig veiledning om når løpende oppfølging av kundeforhold skal gjennomføres. Det gis ingen eksempler på situasjoner der f.eks. «transaksjoner som utføres i kundeforholdet, (ikke) er i

samsvar med de opplysninger vi tidligere har mottatt», «det skjer endringer hos kunden» og «det er tvil om tidligere innhentede opplysninger er korrekte eller tilstrekkelige». Rutinene gir heller ingen konkret veiledning for hvordan løpende oppfølging i praksis skal gjennomføres og dokumenteres. Svakhetene ved rutinene underbygges av de kontrollerte sakene, herunder saksnr. [redacted]

I forhåndsvarselet viste Advokattilsynet til at det ikke fremgår av rutinene hvorvidt det er konklusjonen i den innledende risikovurderingen eller restrisikovurderingen som skal danne grunnlag for SANDS løpende oppfølging av kundeforholdet, jf. hvitvaskingsloven § 24. SANDS anfører at denne «terminologien» ikke er benyttet i rutinene, fordi hvitvaskingsloven ikke krever at det trekkes et eksplisitt skille mellom innledende risikovurdering og restrisikovurdering, men krever at rapporteringspliktige skal gjennomføre kundetiltak på grunnlag av en vurdering av risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Til dette påpeker Advokattilsynet at rutinene skal gjenspeile hvordan foretaket i *praksis* etterlever hvitvaskingsloven. I dette tilfellet er det SANDS selv som har opplyst om en praksis med en innledende risikovurdering før gjennomføring av kundetiltak og en restrisikovurdering etter gjennomføring av kundetiltak, se saksnr. [redacted] (s. 91 i tilleggsrapporten). Det er et faktum at betydningen dette har for løpende oppfølging ikke er reflektert i rutinene.

Periodisk løpende oppfølging er ikke omtalt i rutinen og SANDS har bekreftet at de i tilsynsperioden ikke har gjennomført slik løpende oppfølging. På bakgrunn av SANDS' risikoprofil, og at selskapet har langvarige transaksjonsoppdrag, tillater timeføring på saksnumre over lengre tid og har flere saker for samme klient parallelt (herunder samlesaker), er det en mangel ved rutinen at den ikke beskriver periodisk løpende oppfølging.

5.3.2.4 Rutiner for nærmere undersøkelser og rapportering m.v.

Punkt 9 i rutinene, om nærmere undersøkelser og rapporteringsplikt, er gjennomgående formulert passivt med hensyn til subjekt, f.eks. «*Det* skal foretas nærmere undersøkelser» (vår kursivering). Rutinene spesifiserer dermed verken hvem som har ansvaret for eller som i praksis gjennomfører nærmere undersøkelser og eventuell rapportering.

I punkt 9 i rutinene oppgis det at det skal gjennomføres nærmere undersøkelser dersom det foreligger enkelte forhold ved en transaksjon. SANDS påpeker i tilsvaret at alle disse forholdene er relevante for SANDS' virksomhet. I forhåndsvarselet påpekte Advokattilsynet at det i rutinene ikke gis noe konkret *veiledning* om eller *eksempler* på hvordan disse momentene aktualiseres i SANDS' virksomhet, f.eks. hva som gjør at en transaksjon «synes å mangle et legitimt eller fornuftig formål» eller har «uvanlig karakter». SANDS anfører at det ikke er nødvendig med slik veiledning fordi

> «Forholdene som er opplistet er ment å favne over mangespektrede situasjoner og forsøk på detaljregulering vil nettopp svekke denne funksjonen. Det er ikke mulig å tallfeste hva som vil utgjøre en uvanlig stor og kompleks transaksjon på rent generelt grunnlag. Vurderingen avhenger også av den enkelte klient, og hva som anses som en vanlig transaksjon for vedkommende.»

Advokattilsynet vurdering er at overnevnte betraktninger nettopp underbygger hvorfor *veiledning* og *eksempler* er nødvendig. Basert på gjennomgangen av de kontrollerte sakene finner Advokattilsynet ikke grunn til å legge vekt på SANDS' anførsel om at «Momentene må sees i lys av at saksansvarlige

advokater «alltid vil være erfarne advokater vel bevandret med å ta stilling til hva som anses som et legitimt eller fornuftig formål med en transaksjon, eller hva som vil kunne tilsi at transaksjonen har uvanlig karakter – også sett hen til den enkelte klient.»

Rutinene reflekter heller ikke NTAES' mistankeindikatorer for advokatvirksomhet og eiendomsmegling som er relevante for SANDS' virksomhet og som er generelt gjengitt innledningsvis i den virksomhetsinnrettede risikovurderingen før risikovurderingen av SANDS.

Rutinene gir ingen veiledning for hvilke opplysninger og dokumenter som skal innhentes og utarbeides i forbindelse med nærmere undersøkelser, herunder i ulike situasjoner. Rutinene gir ingen veiledning om terskelen for at «mistanke om hvitvasking eller tilknytning til straffbare handlinger eller terrorfinansiering» etter slike nærmere undersøkelser foreligger.

Av punkt 9 i rutinene fremgår det at hvitvaskingsansvarlig skal kontaktes dersom mistanken ikke avkreftes. I rutinene i tilsynsperioden fremgår det at SANDS «kan» være pålagt å rapportere «mistanke om ulovlige transaksjoner» til Økokrim. I rutinen fra 2023 fremgår det at dersom det etter slike nærmere undersøkelser er forhold som gir grunnlag for mistanke om hvitvasking eller terrorfinansiering, så skal SANDS oversende opplysninger til Økokrim om forholdet. Verken rutinene i tilsynsperioden eller fra 2023 inneholder informasjon om hvilke forhold SANDS er avskåret fra å rapportere, jf. hvitvaskingsloven § 26 tredje ledd.

5.3.2.5 Rutiner for registering, lagring og sletting

I punkt 10 i rutinene fremgår det at «Opplysninger og dokumenter som er innhentet og utarbeidet i forbindelse med kundetiltak skal lagres i fem år etter at kundeforholdet ble avsluttet eller transaksjonen ble gjennomført. Når femårsfristen er utløpt, skal personopplysningene slettes, med mindre andre regler krever at opplysningene oppbevares lenger.» Det fremgår ikke at lagringstiden etter hvitvaskingsloven § 30 første ledd er 10 år når kundeforholdet ved avslutning var underlagt forsterkede kundetiltak, eller når transaksjonen ble underlagt forsterkede kundetiltak, jf. hvitvaskingsforskriften § 6-4 andre ledd. Rutinene er derfor misvisende på dette punkt. Når «kundeforholdet ble avsluttet» og som dermed danner utgangspunktet for beregningen av lagrings- og sletteplikten fremgår heller ikke.

5.3.2.6 Rutiner for internkontroll

Rutinene i tilsynsperioden inneholder ingen beskrivelser av hvordan SANDS skal oppfylle plikten i hvitvaskingsloven § 35 til å sørge for at loven overholdes gjennom internkontroll. Rutinene har i tilsynsperioden vært utilstrekkelige på dette punkt.

Av rutinen fra 2023, som SANDS reviderte kort tid etter tilsynet, er det tilføyd et kort avsluttende punkt om internkontroll

Rutinen fra 2023 spesifiserer ikke hva internkontrollen nærmere består i, hvem som har ansvar for å gjennomføre den, hvor ofte den skal gjennomføres, hva som skal utarbeides/lagres i denne forbindelse, eventuelle konsekvenser ved avvik og hva som eventuelt skal rapporteres videre, og i så fall til hvem.

Rutinen synes å være begrenset til kontroll av saker som er registrert omfattet av hvitvaskingsloven ved saksinntak, slik at den ikke fanger opp saker som er feilaktig registrert ikke omfattet av hvitvaskingsloven og saker som opprinnelig ikke var transaksjonsoppdrag, men som etter hvert blir det. Rutinen tar ikke høyde for advokatenes mulighet til å omgå kundetiltak og øvrige forpliktelser ved å feilføre nye transaksjonsoppdrag på eksisterende/gamle saksnumre tilknyttet klient eller andre rettssubjekter. Rutinen inneholder ikke en særskilt kontroll av løpende oppfølging av kundeforhold og nærmere undersøkelser. Det fremgår ikke at internkontrollen skal baseres på en risikovurdering, og hvordan dette skal gjøres i praksis, jf. hvitvaskingsloven § 6. SANDS påståtte praksis knyttet til internkontroll reflekteres heller ikke i rutinene, se nedenfor i punkt 5.4.

Rutinen fra 2023 legger ikke opp til en særskilt kontroll av transaksjoner på klientbankkonto, hvilket fremstår påkrevet ut ifra selskapets risikoprofil og klientmiddelbehandling. Behovet for særskilte rutiner underbygges av punkt 2.3.4 i SANDS' oppsummering av internkontrollen for 2024, der det påpekes et behov for «økt kontroll av at innbetalinger og utbetalinger kommer fra den parten som vi forventer.»

På bakgrunn av overnevnte, mener Advokattilsynet at heller ikke rutinen fra 2023 er tilstrekkelig for å oppfylle plikten til internkontrollrutiner, jf. hvitvaskingsloven § 8, jf. § 35.

Hvorvidt SANDS i *praksis* har oppfylt internkontrollplikten behandles nedenfor i punkt 5.4.

5.3.2.7 Rutiner for opplæring

Det fremgår av hvitvaskingsloven § 36 at

> «(1) Rapporteringspliktige skal sikre at ansatte og andre som utfører oppdrag for foretaket, gis opplæring slik at de er kjent med virksomhetens forpliktelser etter loven her og i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering.
> (2) Opplæringen skal gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres.»

Rutinene i tilsynsperioden inneholder ingen beskrivelser av hvordan SANDS skal oppfylle opplæringsplikten, jf. hvitvaskingsloven § 8, jf. § 36. Rutinene har dermed vært utilstrekkelige på dette punkt.

Av rutinen fra 2023, som SANDS reviderte kort tid etter tilsynet, er følgende setninger tilføyd

Advokattilsynet avviser SANDS' anførsel om at «henvisningen til regimet» ovenfor er tilstrekkelig for å oppfylle plikten til å ha rutiner for opplæring, jf. hvitvaskingsloven § 8, jf. § 36. Rutinene spesifiserer f.eks. ikke *hvem* som skal gjennomføre opplæring, *når/hvor ofte* dette skal gjennomføres og behovet for ulik risikobasert opplæring til ulike roller. Dette særlig basert på SANDS opplyste arbeidsfordeling.

Hvorvidt SANDS i *praksis* har oppfylt opplæringsplikten behandles nedenfor i punkt 5.5.

5.4 Internkontroll – hvitvaskingsloven § 35

Av hvitvaskingsloven § 35 fremgår at rapporteringspliktige gjennom internkontroll skal «sørge for at loven overholdes». Dette innebærer at advokatforetaket plikter å avdekke og følge opp manglende etterlevelse av anti-hvitvaskingsregelverket.

På s. 19 og 20 i hovedrapporten har SANDS redegjort for påstått internkontroll i tilsynsperioden. Blant annet hevder SANDS at de har gjennomført stikkprøvekontroll av at dokumenterte kundetiltak er i henhold til risikovurderingen, ca. 40 saksforhold på «ad hoc basis», ca. med ett til halvannet års mellomrom. SANDS har uttalt at de ikke har hatt rutine for å dokumentere hvilke stikkprøvekontroller som er gjennomført og dets resultat.

Advokattilsynet mener at SANDS ikke har oppfylt internkontrollplikten i tilsynsperioden, i strid med hvitvaskingsloven § 35. Det vises til at SANDS ikke har fremlagt noe dokumentasjon på den påståtte stikkprøvekontrollen eller annen dokumentasjon på internkontroll i tilsynsperioden. Den påståtte stikkprøvekontrollen i tilsynsperioden fremstår dessuten ikke tilstrekkelig egnet til å avdekke manglende etterlevelse hos SANDS. Ved at den påståtte stikkprøvekontrollen baseres på tekstsøk på ordene «kjøp», «salg» og «transaksjon» i risikovurderingsskjemaet fanger den ikke opp saker som er feilaktig registrert ikke omfattet av hvitvaskingsloven og saker som opprinnelig ikke var transaksjonsoppdrag, men som etter hvert blir det. Den påståtte stikkprøvekontrollen fanger dermed ikke opp tilfeller der advokatene fører nye transaksjonsoppdrag på eksisterende/gamle saksnumre tilknyttet klient eller andre rettssubjekter. Den påståtte internkontrollen baseres heller ikke på transaksjoner på klientbankkonto, noe som fremstår nødvendig ut ifra selskapets risikoprofil og klientmiddelbehandling. Advokattilsynet mener at gjennomgående mangler i de kontrollerte sakene med ulike advokater og ulike sakstyper underbygger at SANDS ikke har sikret internkontroll.

5.5 Opplæring – hvitvaskingsloven § 36

Rapporteringspliktige er med hjemmel i hvitvaskingsloven § 36 pålagt å sikre at ansatte og andre som utfører oppdrag for foretaket gis tilstrekkelig opplæring. Det vises til punkt 5.3.2.7, der lovteksten er gjengitt og der Advokattilsynet konkluderte med at SANDS ikke hadde tilstrekkelige rutiner for å etterleve denne plikten, jf. hvitvaskingsloven § 8, jf. § 36.

Hva som er tilstrekkelig opplæring vil avhenge av flere forhold. For det første vil omfanget av opplæringen avhenge av typen advokatforetak, herunder hvilke bistand/tjenester som tilbys, foretakets størrelse, risikoeksponering, med mer. For det andre vil den enkelte ansattes ansvar, oppgaver og rolle ha betydning for hva som regnes som tilstrekkelig opplæring. Opplæringen skal gis slik at de ansatte er kjent med virksomhetens risikoeksponering og forpliktelser etter hvitvaskingsloven, herunder at de gjøres i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering. Også styret og ledelsen må gis opplæring som reflekterer deres rolle og ansvar for etterlevelsen av regelverket. For øvrig skal opplæringen gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres.

Av hovedrapporten fremgår det følgende om opplæring på s. 18

> «Advokatfirmaet har i forbindelse med tilsynet fremlagt dokumentasjon for kontrollperioden på hvordan de ansatte har blitt sikret opplæring. Det stadfestes at samtlige ansatte skal ha gjennomført et innføringskurs i anti-hvitvasking og -terrorfinansiering. Det er fremlagt dokumentasjon på to presentasjoner, hvorav den ene er datert 21. november 2018 og den andre januar 2019. Sistnevnte fremstår for tilsynsrevisor å være innrettet mot advokatsekretærene i selskapet. SANDS lanserte i 2021 et digitalt kurs som består av 6 moduler og som inneholder både faglig og juridisk opplæring innen hvitvaskingsregelverket, samt selskapsspesifikk opplæring i advokatfirmaets rutineverk og interne systemer. Det er loggført hvem som har tatt kurset. Tilsynsrevisor har mottatt loggen hvor det fremgår at alle ansatte har fullført kurset. Det er opplyst at alle nyansatte må ved tiltredelse gjennomgå det digitale kurset.

> Ansatte som har fullført kurset er ikke pålagt å ta kurset på nytt eller gjennomgå annen opplæring. Kurset ligger likevel åpent tilgjengelig for de som ønsker å ta dette på nytt.»

Advokattilsynet mener at SANDS i praksis ikke har sikret tilstrekkelig opplæring, i strid med hvitvaskingsloven § 36. Ettersom loven oppstiller en plikt til å sikre jevnlig opplæring slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres, er det ikke tilstrekkelig at ansatte gjennomfører et innføringskurs ved tiltredelse og at øvrig opplæring er valgfritt. Det vises for øvrig til at risikoforhold stadig endrer seg og dermed forutsetter fortløpende opplæring. Dette gjelder særlig i en virksomhet av SANDS' størrelse og risikoprofil. På bakgrunn av at det er avdekket gjennomgående mangler i de kontrollerte sakene, med flere ulike advokater, avviser Advokattilsynet SANDS' anførsel om at opplæringsplikten må nyanseres basert på at «de som er ansvarlige for kundetiltak og vurderinger er advokater som er vant til å forholde seg til lovtekst, slik at den generelle innføringen sammen med egen bransjeforståelse vil gi tilstrekkelig innsikt til å vurdere risikoen.» For øvrig vises det til SANDS' egne forklaringer om at advokatassistenter i praksis og i stor grad gjennomfører flere forpliktelser etter hvitvaskingsloven.

5.6 Etterlevelse av hvitvaskingsloven kapittel 4 og 5 i kontrollerte saker

Ettersom SANDS har fremsatt omfattende anførsler knyttet til etterlevelsen av hvitvaskingsloven i forbindelse med oppdrag for Ecoteq Energy AS, gjennomgås først etterlevelsen i tilleggsrapporten. Deretter gjennomgås etterlevelse i stikkprøvene og de særskilt kontrollerte sakene i hovedrapporten.

Ettersom det er flere eksempler på at advokatene har ytt bistand/tjenester omfattet av hvitvaskingsloven til andre enn den som blant annet er registrert som klient, henvises det til saksnummer og klient for å klargjøre hvilket kundeforhold det siktes til.

For enkelthetens og oversiktens skyld, tar Advokattilsynet her fortløpende stilling til anførsler om foreldelse knyttet til overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsloven. Det bemerkes i denne forbindelse at lovbrudd som er foreldede etter hvitvaskingsloven ikke utelukker bruk av refusjonskrav etter advokatloven.

5.6.1 Rettslig utgangspunkt

5.6.1.1 Risikobaserte kundetiltak og løpende oppfølging – hvitvaskingsloven kapittel 4

Av hvitvaskingsloven § 9 første ledd første punktum fremgår det at rapporteringspliktige «skal» gjennomføre «kundetiltak etter §§ 10 til 20» og «løpende oppfølging etter § 24» på grunnlag av «en vurdering av risiko for hvitvasking og terrorfinansiering».

Rapporteringspliktige skal for det første gjennomføre risikobaserte kundetiltak ved «etablering av kundeforhold», jf. hvitvaskingsloven § 10 bokstav a. Kundetiltakene skal som hovedregel gjennomføres «før» etablering av kundeforholdet, dvs. før påtagelsen av et oppdrag som nevnt i hvitvaskingsloven § 4 andre ledd bokstav c, og «i alle tilfeller» før advokaten har sendt oppdragsbekreftelse om et slikt oppdrag til klienten, jf. hvitvaskingsloven § 11 første ledd og hvitvaskingsforskriften § 4-1 fjerde ledd. Når advokater opptrer som eiendomsmeglere skal kundetiltak overfor oppdragsgiverens medkontrahent gjennomføres «før» oppgjør, jf. hvitvaskingsloven § 15 tredje ledd.

For det andre skal advokater «jevnlig» gjennomføre risikobaserte kundetiltak som ledd i løpende oppfølging av kundeforhold og uansett når det er «tvil om tidligere innhentede opplysninger er korrekte eller tilstrekkelige», jf. hvitvaskingsloven § 24 andre ledd første og andre punktum. Denne plikten til løpende oppfølging vedvarer så lenge kundeforholdet pågår. F.eks. må advokaten gjennomføre nye kundetiltak dersom klienten i et eksisterende kundeforhold forespør advokaten om ny bistand.

Hvilke kundetiltak som skal gjennomføres avhenger av om klienten er en fysisk person eller ikke, se hvitvaskingsloven §§ 12 og 13. I tillegg til kundetiltak som er direkte rettet mot klienten, slik som ID-kontroll og kontroll av reelle rettighetshavere, skal advokater «innhente og vurdere *nødvendige*

opplysninger om kundeforholdets formål og tilsiktede art» (vår kursivering), det vil si transaksjonen som advokaten enten skal utføre eller bistå med, jf. hvitvaskingsloven §§ 12 femte ledd og 13 femte ledd. Relevante tiltak er f.eks. å innhente og vurdere informasjon om motparten i transaksjonen, transaksjonsgjenstanden, betingelser og midlene som inngår i transaksjonen. Hvilke kundetiltak som er nødvendig å gjennomføre er relativt og beror på en risikovurdering, jf. hvitvaskingsloven § 6.

Dersom det er høy risiko for hvitvasking eller terrorfinansiering, skal advokater gjennomføre forsterkede kundetiltak, jf. hvitvaskingsloven § 17. De rapporteringspliktige skal da iverksette ytterligere nødvendige tiltak for å sikre kjennskap om kunden, reelle rettighetshavere og kundeforholdets formål og tilsiktede art, utover det som følger av hvitvaskingsloven §§ 12 til 15.

Rapporteringspliktige skal selv kunne «påvise» at både kundetiltak før etablering av kundeforhold og som ledd i løpende oppfølging av kundeforhold er tilpasset den aktuelle risikoen etter en «vurdering av risiko for hvitvasking og terrorfinansiering», jf. hvitvaskingsloven §§ 6 og 9 første og tredje ledd. Videre skal «opplysninger og dokumenter som er innhentet og utarbeidet», både i forbindelse med kundetiltak før etablering av kundeforhold og som ledd i løpende oppfølging av kundeforhold, registreres og lagres, jf. hvitvaskingsloven § 30. Dette innebærer at advokatforetak må kunne påvise at den aktuelle risiko er konkret vurdert og tilstrekkelig tatt hensyn til ved omfanget og intensiteten av kundetiltakene (risikovurdering og tilpassede kundetiltak/løpende oppfølging).

Vurderingstemaet for risikovurderingen og tilpassede kundetiltak/løpende oppfølging er i hvilken grad generelle forhold i den virksomhetsinnrettede risikovurderingen og konkrete forhold ved klienten/oppdraget innebærer *sannsynlighet* for at det *kan* skje hvitvasking eller terrorfinansiering i kundeforholdet. I tillegg til den virksomhetsinnrettede risikovurderingen, må påvisningskravet blant annet sees i lys av de potensielle risikofaktorene i hvitvaskingsforskriften § 4-9 og risikofaktorer i nasjonale risikovurderinger. I tilfeller der ett eller flere forhold i utgangspunktet er forbundet med forhøyet risiko og det allikevel ikke er gjennomført forsterkede kundetiltak, må advokatforetaket fremlegge dokumentasjon som er egnet til å begrunne hvorfor det allikevel var lavere risiko knyttet til den aktuelle klient/oppdrag og dermed ikke nødvendig å gjennomføre forsterkede kundetiltak.

5.6.1.2 Nærmere undersøkelser m.v. – hvitvaskingsloven kapittel 5

Av hvitvaskingsloven § 25 fremgår følgende

> (1) Dersom rapporteringspliktige avdekker forhold som kan indikere at midler har tilknytning til hvitvasking eller terrorfinansiering, skal det foretas nærmere undersøkelser.
> (2) Nærmere undersøkelser skal alltid gjennomføres dersom det avdekkes forhold som avviker fra den rapporteringspliktiges kjennskap til kunden, kundeforholdets formål og tilsiktede art, eller en transaksjon
> a. synes å mangle et legitimt formål
> b. er usedvanlig stor eller kompleks
> c. er uvanlig ut fra kundens kjente forretningsmessige eller personlige mønster av transaksjoner
> d. foretas til eller fra person i et land eller område som ikke har tilfredsstillende tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering
> e. på annen måte har uvanlig karakter

Undersøkelsesplikten inntrer hvor det foreligger mer konkrete forhold som tilsier at risikoen for hvitvasking eller terrorfinansiering har materialisert seg i kundeforholdet. Advokattilsynet bemerker at formuleringen «forhold som kan indikere» og de øvrige alternativene i bestemmelsens andre ledd er vidt formulerte og ikke må knyttes *direkte* til klienten. Andre forhold knyttet til kundeforholdet, herunder transaksjoner, transaksjonsmotparter, transaksjonsgjenstander og midlene som inngår i kundeforholdet, kan følgelig også utløse undersøkelsesplikten. Foruten moduser i relevante kilder som

nasjonal risikovurdering (NRA), så utformet NTAES i 2017 eksempler på forhold knyttet til advokatvirksomhet og advokater som driver eiendomsmeglingsvirksomhet som kan indikere at midler har tilknytning til hvitvasking eller terrorfinansiering, heretter kalt «mistankeindikatorer». Det må imidlertid ikke foreligge mistanke for at undersøkelsesplikten skal utløses. Dersom det foreligger forhold som gir grunnlag for «mistanke» etter de nærmere undersøkelsene er gjennomført foreligger det imidlertid som hovedregel rapporteringsplikt, jf. hvitvaskingsloven § 26.

Av hvitvaskingsloven § 30 fremgår det at «opplysninger og dokumenter som er innhentet og utarbeidet» i forbindelse med nærmere undersøkelser og eventuell rapportering etter hvitvaskingsloven §§ 25 og 26 skal registreres og lagres. Dette innebærer at advokatforetaket må kunne fremlegge dokumentasjon på nærmere undersøkelser og eventuell rapportering.

5.6.2 Bistand/tjenester til Ecoteq i tilleggsrapporten

5.6.2.1 Innledning

SANDS etablerte en klientrelasjon til Ecoteq Energy ASA (da Aladdin Oil & Gas ASA og senere Araca Energy ASA, heretter «Ecoteq») [redacted] Først i tilsvaret har SANDS påstått, men ikke dokumentert, at det ble gjennomført kundekontroll av Ecoteq i desember 2017.

I august/september 2022 ble SANDS v/ Tormodsgard oppsøkt av Ecoteq v/ daglig leder Sætvedt for bistand i forbindelse med et mulig oppkjøp av Valkor Environmental LLC (heretter «Valkor»/«målselskapet» og «Valkor-transaksjonen»/«oppkjøpet»).

Av kap. 3 i tilleggsrapporten fremgår det en kronologisk gjennomgang av faktum basert på fakturaspesifikasjon og mottatt dokumentasjon fra SANDS. Her fremgår det at det i all hovedsak er advokatene Lars Tormodsgard og Terje Gulbrandsen som fra høsten 2022 utførte bistand/tjenester omfattet av hvitvaskingsloven for Ecoteq knyttet til Valkor-transaksjonen m.v.

SANDS' rutiner legger opp til at det skal opprettes ny sak når det påtas et nytt transaksjonsoppdrag og at det er saksansvarlig advokat som er ansvarlig for gjennomføring av risikovurdering og kundetiltak. Det ble ikke opprettet noe ny sak eller oppdragsbekreftelse knyttet til Valkor-transaksjonen m.v. høsten 2022. Advokatene har i stedet i betydelig grad kryssfakturert fra ulike eksisterende saksnumre tilknyttet Ecoteq som ikke har oppdragsbekreftelser og som ikke er registrert omfattet av hvitvaskingsloven. [redacted]

Under tilsynet forklarte SANDS at kryssfaktureringen

> «skyldes rett og slett mangelfull intern kommunikasjon – ettersom det ikke ble opprettet egen ny sak for det som ble en transaksjon, ikke bare ren selskapsrettslig/løpende bistand, ble det bare kommunisert at timer skulle føres på eksisterende, generell sak, uten at det ble fanget opp at bistanden ble ført på forskjellige saker.»

I mangel av registrering av ny sak knyttet til oppkjøpet m.v. høsten 2022, har SANDS forklart at denne transaksjonsbistanden i realiteten hører til [redacted] og at saksansvarlig advokat Tormodsgard derfor er internt ansvarlig for risikovurdering og kundetiltak. Advokattilsynet finner i denne sammenheng grunn til å bemerke at advokater som utfører tjenester/bistand omfattet av hvitvaskingsloven er personlig ansvarlig for å etterleve loven, uavhengig av hvordan selskapets rutiner/systemer i praksis legger opp til interne ansvarsforhold. Dette innebærer

at advokater må forsikre seg om at hvitvaskingsloven etterleves i tilfeller der advokater samarbeider om og/eller yter transaksjonsbistand til en klient parallelt.

[redacted]

I de neste punktene vil Advokattilsynet gjennomgå SANDS' etterlevelse av hvitvaskingsloven i forbindelse med bistand til Ecoteq knyttet til Valkor-transaksjonen m.v. fra høsten 2022 og den etterfølgende planlagte emisjonen fra august 2022. Før dette finner Advokattilsynet det påkrevd å knytte noen merknader til noen av SANDS' mer overordnede anførsler.

Ved vurderingen av SANDS' etterlevelse av hvitvaskingsloven i det følgende tar Advokattilsynet utgangspunkt i den informasjonen og dokumentasjonen som var tilgjengelig da advokatene utførte arbeidet for Ecoteq og ikke «etterpåklokskap», slik SANDS anfører. Det er også blant annet på denne bakgrunn at tilsynsrevisor i tilleggsrapporten har gjennomgått saksforholdet kronologisk med utgangspunkt i mottatt fakturaspesifikasjon og mottatt dokumentasjon fra SANDS. [redacted]

Oslo tingretts dom 22.05.2026, som ble avsagt under dissens, gjelder PMHs erstatningskrav overfor revisoren som påtok seg attestasjonsoppdraget knyttet til Valkor-transaksjonen. Flertallet frifant revisor fordi PMH ikke hadde bevist å ha lidt et økonomisk tap som skyldes attestasjonsoppdraget. Flertallet vurderte derfor ikke revisorens ansvarsgrunnlag. På bakgrunn av påstandene PMH hadde fremsatt overfor Ecoteq, deres rådgivere, revisor og Finanstilsynet, fant retten likevel grunn til å påpeke at «de fremlagte bevisene ikke underbygger at det forelå feil ved Valions revisorredegjørelse eller bekreftelsen av tingsinnskuddet.» Flertallet bemerket også – uten at det hadde betydning for vurderingen – at PMH selv hadde «ualminnelig gode forutsetninger for å sikre transparens rundt hvem som var reelle interessenter i transaksjonen. I stedet har han valgt å holde skjult sin egen rolle samt at han hadde rett til å motta godtgjørelse verdt NOK 130 millioner for å ha koblet sammen partene i transaksjonen.» Mindretallet konkluderte med at vilkårene for erstatning var oppfylt, men at en stor avkortning av erstatningen ville være rettmessig under henvisning til at PMHs medvirkning var dominerende ved at «Han introduserte Norman, var innkopiert på all sentral korrespondanse, samt stemte for vedtakene. Han betinget seg også millioner av kroner fra selgersiden dersom sammenslåingen ble gjennomført, som også var holdt skjult for Valion. Hansen var dermed en sentral tilrettelegger med god innsikt og en betydelig personlig egeninteresse.» Per 21.09.2026 er dommen anket og dermed ikke rettskraftig.

Advokattilsynet avviser SANDS' anførsel om at tingrettsdommen tilbakeviser «narrativet» om at det var flere «røde flagg» knyttet til Valkor-transaksjonen m.v. Advokattilsynet kommer nærmere inn på dette nedenfor, men bemerker allerede her at SANDS, i motsetning til revisoren, f.eks. var kjent med at PMH [redacted] var involvert i oppkjøpet. SANDS var også kjent med hans «historikk». Videre finner Advokattilsynet grunn til å bemerke at frifinnelse for privatrettslige forhold ikke er ensbetydende med at det ikke foreligger brudd på offentligrettslig regelverk. Det vises til at Finanstilsynet allerede har konkludert med at det forelå en rekke overtredelser av hvitvaskingsloven og revisorloven i attestasjonsoppdraget i samme sak, se fotnote 31 til hovedrapporten. Manglene var så grove at Finanstilsynet i sin foreløpige tilsynsrapport varslet at de mente at vilkårene for tilbakekall av godkjenning som revisjonsselskap var oppfylt. I tilsvaret ba selskapet om at den delen av virksomheten som krevde revisjonsgodkjenning ble slettet. Finanstilsynet fattet derfor vedtak om dette. Ecoteqs bostyrer har også antydet mistanke om straffbare forhold knyttet til oppkjøpet. For øvrig bemerker

Advokattilsynet at rettens vurderinger og obiter dictum bygger på et begrenset faktum som PMH og revisoren selv har valgt å fremlegge, [redacted]

5.6.2.2 Oppdraget tilknyttet Valkor-transaksjonen m.v.

Oppsummering av SANDS bistand til Ecoteq før gjennomføring av kundetiltak 21.04.2023

Nedenfor følger en oppsummering av hvilken bistand/tjenester SANDS ytte til Ecoteq som er omfattet av hvitvaskingsloven før kundetiltak ble gjennomført 21.04.2023:

- [redacted]

Tidspunkt for gjennomføring av kundetiltak
Under tilsynet fremla SANDS dokumentasjon på at kundetiltak først ble gjennomført 21.04.2023.

Slik Advokattilsynet forstår tilsvaret, anfører SANDS at kundetiltakene gjennomført 21.04.2023 bare er gjennomført noe forsinket, fordi SANDS gjennomførte «kundekontroll» av Ecoteq i 2017 og det derfor kun var et spørsmål om løpende oppfølging av et pågående kundeforhold.

Advokattilsynet ser ikke bort fra at SANDS tidligere har hatt et kundeforhold etter hvitvaskingsloven til Ecoteq. Advokattilsynet legger imidlertid klart til grunn at et slikt kundeforhold var avsluttet høsten 2022 og at det derfor ikke forelå noe pågående kundeforhold til Ecoteq høsten 2022. Det vises til at SANDS ikke har påberopt/dokumentert dette under tilsynet, verken på eget initiativ eller i forbindelse med kontradiksjon.

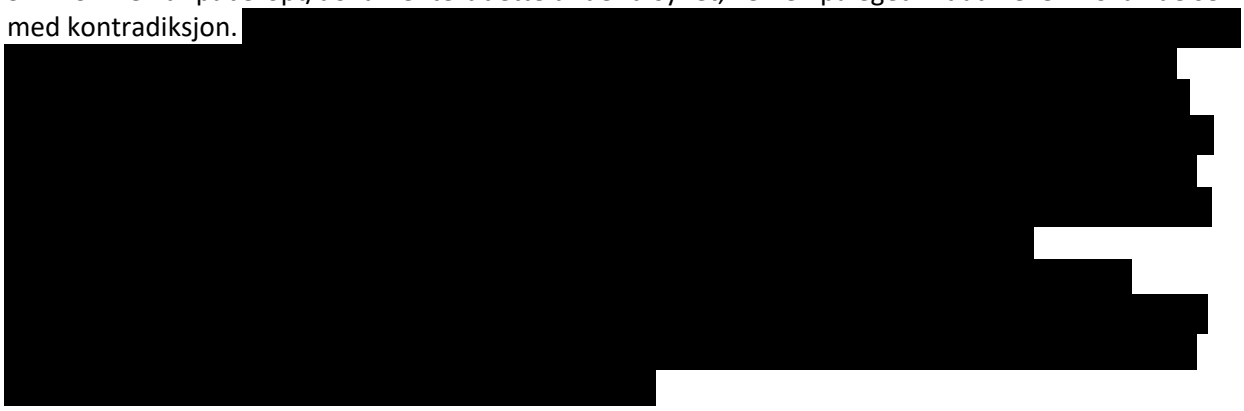

SANDS har heller ikke i tilsvaret fremlagt dokumentasjon som skulle tilsi at det forelå et pågående kundeforhold høsten 2022, verken dokumentasjon på den påståtte «kundekontrollen» i 2017 eller løpende oppfølging av dette angivelig pågående kundeforholdet. Det vises til at dokumentasjon på tiltak i forbindelse med kundetiltak og løpende oppfølging skal lagres så lenge kundeforholdet består.

Det vises for øvrig til at rutinene la opp til at kundetiltak skulle gjennomføres knyttet til sak og at det ikke var gjennomført kundetiltak knyttet til de to sakene transaksjonsbistanden ble ført på. Kundetiltak ble først gjennomført da regnskapsavdelingen merket seg at det ikke var gjennomført kundetiltak knyttet til saken som regnskapsavdelingen ble bedt om å føre innbetalingen fra [redacted] på.

Ettersom det ikke forelå et pågående kundeforhold til Ecoteq høsten 2022, skulle SANDS gjennomført kundetiltak før påtagelsen av transaksjonsoppdraget høsten 2022 og dermed etableringen av

kundeforholdet til Ecoteq, jf. hvitvaskingsloven §§ 10 bokstav a og 11. SANDS har dermed gjennomført kundetiltak for sent, i strid med hvitvaskingsloven § 11, jf. hvitvaskingsforskriften § 4-1 fjerde ledd.

Under enhver omstendighet var det nødvendig å gjennomføre nye risikobaserte kundetiltak som ledd i løpende oppfølging av et angivelig pågående kundeforhold før gjennomføringen av kundetiltak 21.04.2023, jf. hvitvaskingsloven §§ 9 og 24. Det vises til arten og omfanget av bistanden/tjenestene som er oppsummert over. Etter den påståtte «kundekontrollen» i 2017 ble for øvrig SANDS meddelt en advarsel for blant annet svært mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsloven. Videre kom det ny hvitvaskingslov (2018), nye nasjonale risikovurderinger (2018, 2020 og 2022) og flere nye virksomhetsinnrettede risikovurderinger. Det forekom også flere endringer knyttet til Ecoteq, f.eks.: registrerte kunden et nytt styremedlem – Tatiana Melkaia – den 17.12.2018, byttet navn fra Araca Energy ASA til Ecoteq Energy ASA den 13.12.2022, kundens daglige leder – Harald Sætvedt – ble registrert fratrådt den 16.01.2023 og ny daglig leder – Lars Erik Bengtsson – ble registrert tiltrådt den 18.03.2023. [redacted]

Kundetiltakene gjennomført 21.04.2023

[redacted]

Advokattilsynet merker seg for det første at bekreftelse av opplysninger/dokumenter fra klienten er gjennomført *før* mottak av opplysninger/dokumenter fra klient (KYC-egenerklæringsskjema).

[redacted] Dette i strid med hvitvaskingsloven §§ 13 første og tredje ledd og 14. Manglende tiltak for å identifisere Ecoteqs reelle rettighetshavere medfører også at advokaten ikke har gjort PEP-kontroll av Ecoteqs reelle rettighetshavere, i strid med hvitvaskingsloven § 13 fjerde ledd. SANDS har følgelig heller ikke foretatt vurderinger av risiko knyttet til reelle rettighetshavere.

Med henvisning til AML-rapporten nevnt ovenfor, der det blant annet fremgår en «lav» «risikoklassifisering» med kommentar «Ok, ingen kommentar», anfører SANDS i tilsvaret at det er gjennomført risikovurdering av klientforholdet og transaksjonen, og at gjennomførte kundetiltak er tilpasset den aktuelle risikoen. Samtidig erkjenner SANDS i tilsvaret at risikovurderingen «kunne vært mer utfyllende/bedre.» og «grundigere og skriftlig dokumentert.»

Advokattilsynets vurdering er at SANDS ikke har påvist å ha gjennomført kundetiltak som er tilstrekkelig tilpasset den aktuelle risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering, og at SANDS skulle ha gjennomført forsterkede kundetiltak, jf. hvitvaskingsloven § 9 tredje ledd og hvitvaskingsloven § 17. SANDS har ikke fremlagt noen dokumentasjon på at slike forsterkede kundetiltak ble utført, utover at Ecoteq, styremedlemmer og daglig leder ble undersøkt for sanksjonstilknytning ("screening"). Dette var åpenbart utilstrekkelig hensett til klientens/oppdragets forhøyede risiko.

I det følgende gjennomgås Advokattilsynets vurdering av hvorfor det forelå forhøyet risiko og at forsterkede kundetiltak derfor var påkrevd:

Da Ecoteq forespurte om bistand med oppkjøpet høsten 2022 var Ecoteqs vedvarende likviditetsproblemer og negativt årsregnskap kjent for SANDS. Selskapet var i hovedsak finansiert gjennom aksjonærlån som senere ble konvertert til egenkapital. Frem til 2022 var selskapet involvert i flere russiske olje- og gasselskaper gjennom ulike datterselskaper. [redacted] Av årsberetningen for 2021 fremgår det at Ecoteq pga. krigen i Ukraina vurderer å trekke seg ut fra russisk aktivitet og ty til andre alternativer inkludert fornybar energi. I årsberetningen for 2022 signaliseres det dessuten at selskapet endrer karakter og vil gå mot fornybar.

Advokattilsynet mener at overnevnte forhold, herunder SANDS' kjennskap til klienten, indikerer forhøyet risiko. Det vises til at olje og gass er det første eksempelet på risikofylte sektorer i både NRA 2020 og 2022, og at f.eks. pengeflyt på tvers av landegrenser og høye verdier på kontraktene som inngås fremheves som risikofaktorer ved sektoren. I NRA 2022 fremheves det at risikoen er ytterligere forsterket som følge av Russlands invasjon av Ukraina. Bærekraft og det grønne skiftet fremheves også som forhøyet risiko i NRA 2022, også i lys av invasjonen. Både i NRA 2020 og 2022 fremheves også sanksjonsrisiko som en selvstendig risiko. Det vises også til hvitvaskingsforskriften § 4-9 bokstav c nr. 3 der det fremgår at land som er underlagt sanksjoner, embargo eller lignende tiltak av FN og EU – i dette tilfellet Russland – kan indikere forhøyet risiko. Disse forholdene må også ses i lys av at risikoen knyttet til advokatvirksomhet generelt ble forsterket til «betydelig» i NRA 2022.

[redacted]

I tilsvaret anfører SANDS at forholdet at Ecoteq var et norsk allmennaksjeselskap med revisjonsplikt registrert på Euronext NOTC tilsier at Ecoteq ikke var en høyrisikoklient. Advokattilsynet er uenig i dette. Særlig i lys av transaksjonens størrelse, mener Advokattilsynet tvert imot at disse forholdene gjorde Ecoteq til et attraktivt skall for potensiell hvitvasking. For øvrig vises det til at Ecoteqs valgte revisor ikke var villig til å gi en uavhengig redegjørelse for tingsinnskuddet.

[redacted] Det vises til at SANDS selv erkjenner at det var snakk om en «utvilsomt» stor transaksjon og at transaksjonens størrelse er en hvitvaskingsfaktor i seg selv. Det var dessuten snakk om

en transaksjon med både utenlandsk motpart/målselskap. Som tidligere nevnt er pengeflyt på tvers av landegrenser og høye verdier på kontraktene som inngås nettopp eksempler på risikofaktorer knyttet til olje- og gass-sektoren. Formålet med oppkjøpet var dessuten at Ecoteq skulle endre helt karakter og at Global skulle bli største aksjonær i Ecoteq.

Spesielt verdsettelsen av Valkor til ca. NOK 2,5 milliarder gjør det risikoøkende at Ecoteq ikke ønsker å gjennomføre og at det i

[redacted]

Til dette bemerker Advokattilsynet at SANDS ikke kan påta seg begrensede transaksjonsoppdrag og/eller transaksjonsoppdrag med utenlandske motparter/målselskap i denne størrelsesorden dersom [redacted] Som allerede nevnt kan slike oppdrag innebære forhøyet risiko og dermed nødvendiggjøre større ressursbruk.
Advokattilsynet mener dessuten at flere opplysninger som SANDS mottok fra Ecoteq/andre indikerte uklarhet knyttet til Valkors eierskap, eiendeler/rettigheter og følgelig hva det var verdt.

[redacted]

[redacted]

Advokattilsynets vurdering er at forholdene over både isolert og samlet sett indikerte hemmelighold og at selger/Global kunne være et stråselskap før oppkjøpsavtalen [redacted] og generalforsamlingen 28.11.2022. Denne forhøyede risikoen nødvendiggjorde forsterkede tiltak knyttet til å innhente og vurdere opplysninger om Anthony Normans rolle og de rettssubjektene han var tilknyttet: Global, WQT Group LLC, WQT Bank osv.

Også forholdene rundt generalforsamlingen 28.11.2022 innebar forhøyet risiko. [redacted]

Advokattilsynet legger til grunn at SANDS var kjent med at flere av deltagerne på og interessehaverne av generalforsamlingen var/kunne være knyttet til grov økonomisk kriminalitet. Basert på SANDS' anførsler finner Advokattilsynet grunn til å bemerke at domfellelse/straff ikke er nødvendig for at noe skal utgjøre *risiko*. [redacted] Som nevnt, identifiserte dessuten SANDS selv Globals aksjonær – Baha Kadhum – som et «aldri så lite flagg». SANDS har selv erkjent at PMH, som deltok i generalforsamlingen uten å dokumentere eierskap/roller i Ecoteq eller Global, var den eneste aktøren de «reagerte negativt på», grunnet kjennskap til hans «historikk». Også i tilsvaret betegnes PMH som en person «med en mildt sagt tvilsom bakgrunn og som selv er dømt for hvitvasking.» [redacted] På dette tidspunktet var det offentlig kjent at PMH i oktober 2021 ble tiltalt for grov hvitvasking.

Advokattilsynet mener at SANDS' kjennskap til at PMH, [redacted] og Baha Kadhum var/kunne være knyttet til grov økonomisk kriminalitet tilsa forhøyet risiko og nødvendiggjorde tiltak for å bli nærmere

kjent med bakgrunnen til andre involverte, herunder Globals aksjonærer. Det vises til at Norman under generalforsmalingen var koblet til påstander om svindel og Ponzi-virksomhet. Også aksjonær i Global – Aleksandr Blyumkin – var knyttet til negativ presseomtale i forbindelse med det amerikanske selskapet Petroteq Energy Inc. Også tidligere indikasjoner på hemmelighold og at Global kunne være et stråselskap med Norman som bakmann underbygget at slike tiltak var nødvendige.

[redacted] Advokattilsynet mener dette underbygger at forsterkede tiltak var påkrevd og kommer inn på dette lengre ned.

Advokattilsynet mener videre at [redacted] inneholdt flere røde flagg knyttet til Valkors eierskap/eiendeler/rettigheter/verdsettelse, samt Normans rolle. [redacted]

[redacted]

[redacted] Dette indikerer usikkerhet rundt Valkors eierskap/eiendeler/rettigheter/verdsettelse.

Verdsettelsen av Valkor til USD 300 000 [redacted] – mellom [redacted] og Global [redacted] – underbygger dessuten at verdsettelsen av Valkor i oppkjøpsavtalen [redacted] er påfallende. Advokattilsynet mener at SANDS' anførsel om at det ikke er påfallende at oljelisenser har sprikende verdivurderinger tvert imot underbygger at oljelisenser er et godt egnet verktøy for skjevprising og/eller verdimanipulasjon i en transaksjon, og dermed også forbundet med svært høy hvitvaskingsrisiko. [redacted]

[redacted]

[redacted]

Advokattilsynet mener også prosessen der «closingen» av transaksjonen gjentatte ganger ble utsatt fordi Ecoteqs valgte revisor ikke var villig til å gi uavhengig redegjørelse for tingsinnskuddet (herunder begrunnelsen for dette og dokumentasjon utvekslet i denne forbindelse) indikerte forhøyet risiko. [redacted]

Advokattilsynet vurderer det som risikoøkende at Ecoteqs daglige leder parallelt med prosessen med Ecoteqs valgte revisor registreres fratrådt den 16.01.2023, og dermed ikke lengre utad profilerer seg som representant for selskapet, [redacted]. Ny daglig leder registreres tiltrådt først den 18.03.2023, dvs. etter den andre revisoren som senere påtok seg attestasjonsoppdraget («KWC») ga den uavhengige redegjørelsen for tingsinnskuddet [redacted]

Advokattilsynet mener også prosessen med KWC indikerte forhøyet risiko. [redacted]

[redacted]

Flere forhold rundt den ekstraordinære generalforsamlingen 31.03.2023 fremstår også påfallende. [redacted] Ikke minst deltok PMH under generalforsamlingen 31.03.2023 i rollen aksjonær i Ecoteq. Som tidligere nevnt legger Advokattilsynet til grunn at SANDS var kjent med at PMH var/kunne være knyttet til grov økonomisk kriminalitet. På tidspunktet for generalforsamlingen var det dessuten helt nylig, den 09.03.2023, blitt offentlig kjent at tingretten hadde dømt PMH for grov hvitvasking. [redacted]

- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

Advokattilsynet mener at PMHs involvering i oppkjøpet innebar klart forhøyet risiko og at det er en klar svikt at dette ikke ble fulgt opp med tiltak for å avklare PMHs rolle i transaksjonen, særlig gitt kjennskapen til hans «historikk». [redacted]

[redacted]

Manglende løpende oppfølging av kundeforhold etter gjennomføring av kundetiltak 21.04.2023
Etter gjennomføringen av kundetiltak 21.04.2023 er det dessuten flere endringer og forhold som Advokattilsynet mener skulle blitt fulgt opp med kundetiltak som ledd i løpende oppfølging av kundeforholdet, jf. hvitvaskingsloven § 24. Advokattilsynet viser til følgende:

[redacted]

[redacted]

Nærmere undersøkelser

Advokattilsynet mener at flere av forholdene over skulle vært nærmere undersøkt i medhold av hvitvaskingsloven § 25. Forholdene måtte vurderes i lys av hvilken økonomisk kriminalitetsrisiko transaksjonen kunne representere. Dersom de verdiene som ble tilført Ecoteq gjennom tingsinnskuddet var vesentlig lavere enn verdien som ble lagt til grunn ved kapitalforhøyelsen, kunne transaksjonen innebære en betydelig verdioverføring fra Ecoteq og eksisterende aksjonærer til interessenter på selgersiden. Avhengig av de involvertes roller, interesser og kunnskap kunne en slik verdioverføring aktualisere spørsmål om blant annet økonomisk utroskap. Dersom uriktige eller villedende opplysninger om rettighetene og verdiene senere ble benyttet ved kapitalinnhenting eller salg av aksjer, kunne det også oppstå risiko for investorbedrageri. Advokattilsynet tar ikke stilling til om slike straffbare handlinger faktisk ble begått. Kombinasjonen av spriket mellom oppgitte transaksjonsverdier, usikkerheten om de underliggende rettighetene, uklare aktørroller og manglende kommersiell forklaring ga uansett et konkret grunnlag for nærmere undersøkelser av hvilke rettigheter Valkor faktisk hadde, grunnlaget for verdsettelsen, aktørenes økonomiske interesser og om det forelå rimelig balanse mellom ytelsene.

[redacted]

5.6.3 Stikkprøver i hovedrapporten

5.6.3.1 Stikkprøver hvor det er gjennomført kundetiltak

Kundetiltak er gjennomført rettidig i stikkprøve 1 og 3, samt tilknyttet en av to klienter i stikkprøve 5. Advokattilsynet finner ikke grunn til å ta stilling til om kundetiltak er gjennomført for sent i stikkprøve 2 og 6, samt tilknyttet den andre klienten i stikkprøve 5. Dette blant annet fordi et eventuelt lovbrudd knyttet til tidspunktet for gjennomføring av kundetiltak i stikkprøve 5 og 6 uansett ville være foreldet i relasjon til spørsmålet om overtredelsesgebyr, jf. hvitvaskingsloven § 49 syvende ledd.

I samtlige stikkprøver der SANDS har gjennomført kundetiltak er ingen av de generelle spørsmålene om risikofaktorer i risikovurderingsskjemaet besvart bekreftende, herunder spørsmålet om noen risikofaktorer ved klient/oppdrag i SANDS' virksomhetsinnrettede risikovurdering nødvendiggjør forsterkede kundetiltak. Risikovurderingsskjemaene konkluderer i alle tilfeller med at «Normale kundetiltak må gjennomføres.» uten å angi en konklusjon av risikonivå (risikoklassifisering). SANDS har ikke fremlagt noe øvrig dokumentasjon på risikovurdering. Flere advokater har derimot påstått at risikoen var lav. Det er gjennomført normale kundetiltak i samtlige stikkprøver unntatt stikkprøve 5 der det er gjennomført forenklede kundetiltak overfor en av to klienter.

Gjennomgangen av stikkprøvene nedenfor viser at flere risikofaktorer i SANDS' virksomhetsinnrettede risikovurdering og iboende risikofaktorer aktualiseres på tidspunktet for kundetiltakene. Blant annet fremgikk det av SANDS' virksomhetsinnrettede risikovurdering at det skulle utvises «særlig varsomhet» ved «innbetaling til klientkonto utover det som vil være regulært forskudd på salær», «eiendom

generelt» og «oppgjør spesielt». Ettersom SANDS ikke har fremlagt noe dokumentasjon som underbygger at det allikevel ikke var forhøyet risiko knyttet til den aktuelle klient/oppdrag og at det derfor ikke var nødvendig å gjennomføre forsterkede kundetiltak etter hvitvaskingsloven § 17, mener Advokattilsynet at SANDS gjennomgående ikke kan «påvise» at kundetiltakene er tilpasset den aktuelle risiko, i strid med hvitvaskingsloven § 9 tredje ledd. Det vises til gjennomgangen i det følgende:

Stikkprøve 1 (saksnr. [redacted] – [redacted])
Saken gjelder et eiendomsmeglingsoppdrag der klientbankkonto er benyttet til å gjennomføre oppgjøret. I risikovurderingsskjemaet er saken beskrevet som «kjøp og salg av aksjer med tilhøyrande burett til to leiligheiter i AS i [redacted]» Saksansvarlig advokat er Olav Egil Midtgaard. I forbindelse med kontradiksjon påsto SANDS at risikoen ble «oppfattet som mindre enn normalt i oppgjørsoppdrag på grunn av vår kjennskap/kundeforhold til det familieeide selskapet og enkelte av eierne av dette, men det er nok ikke nedfelt i noen konkret skriftlig vurdering.» I tillegg til de aktuelle risikofaktorene påpekt i SANDS' virksomhetsinnrettede risikovurdering nevnt over, så var forhøyet risiko forbundet med eiendomsmegling generelt, advokaters eiendomsmegling spesielt, klientbankkonto og rene oppgjørsoppdrag spesielt fremhevet i NRA på tidspunktet for kundetiltakene.

Stikkprøve 2 (saksnr. [redacted] – [redacted] AS)
Saken gjelder bistand til [redacted] AS med kjøp av 100 % av aksjene i eiendomsselskapet [redacted] AS til MNOK 50 fra [redacted] AS. Saken omfattet bistand med utarbeidelse av oppgjørsavtale og nødvendige dokumenter, samt gjennomføring av oppgjør via klientbankkonto. Saksansvarlig advokat er Morten Brandhaug. I risikovurderingsskjemaet er saken beskrevet som «Kjøp av aksjene i [redacted] – oppgjørssak». I forbindelse med kontradiksjon påsto SANDS at advokaten gjennomførte en utvidet sjekk ved å foreta visse handlinger og tilegne seg kunnskap. SANDS erkjente at de ikke kunne dokumentere dette, men understrekte at handlingene er utført. I tilsvaret påstår SANDS at advokaten konkluderte med at risikoen for hvitvasking var lav. I tillegg til de aktuelle risikofaktorene påpekt i SANDS' virksomhetsinnrettede risikovurdering nevnt over, så var forhøyet risiko forbundet med eiendom, klientbankkonto og rene oppgjørsoppdrag fremhevet i NRA på tidspunktet for kundetiltakene.

Stikkprøve 3 (saksnr. [redacted] / [redacted] – [redacted] AS)
Saken gjelder bistand til [redacted] AS i forbindelse med utarbeidelse, forhandlinger, inngåelse og gjennomføring av avtale om kjøp av 80 % av aksjene i et tysk fornybart/teknologi-selskap som drev med omdanning av gassavfall til drivstoff («målselskapet») og kapitalinnhenting i denne forbindelse. Da klienten tok kontakt med saksansvarlig advokat Terje Gulbrandsen (heretter «advokaten»), hadde klienten allerede inngått en intensjonsavtale om og satt opp en selskapsstruktur for oppkjøpet. En investeringsbank bisto med kapitalinnhentingen, noe som tok lengre tid enn først antatt. Det ble derfor først gjennomført en emisjon rettet mot tre investorer.

I februar 2021 opprettet advokaten en sak for klienten registrert omfattet av hvitvaskingsloven (saksnr. [redacted] heretter «transaksjonsoppdraget»). I risikovurderingsskjemaet er saken beskrevet som «Kjøp av tysk fornybart-selskap». Av oppdragsbekreftelsen datert 19.02.2021 fremgår det at transaksjonsoppdraget gjelder «bistand ifm. kjøp av tysk fornybart-selskap». Kort tid etter i mars 2021 opprettet advokaten en annen sak for samme klient registrert ikke omfattet av hvitvaskingsloven (saksnr. [redacted]). Av oppdragsbekreftelsen datert 13.03.2021 fremgår det at dette oppdraget gjelder «bistand og rådgivning ifm. notering på Euronext Growth».

I august, september, oktober og desember 2021 gjennomførte advokaten transaksjoner over klientbankkonto knyttet til kapitalinnhentingen. Advokaten mottok først innbetalinger fra de tre investorene og deretter en innbetaling fra investeringsbanken med deler av den innhentede kapitalen. Advokaten overførte deretter disse midlene til målselskapet. Advokaten har forklart at klientbankkonto ble benyttet fordi en betingelse i oppkjøpsavtalen var at klienten skulle yte et lån til målselskapet på

EUR 2,5 millioner. I forbindelse med innbetalingen fra investeringsbanken oppdaget advokaten at innbetalingene fra de tre investorene var feilført på saken registrert ikke omfattet av hvitvaskingsloven. Advokaten bemerket da til en regnskapsmedarbeider, med CFO i SANDS på kopi, at det strengt tatt ville være mest korrekt å føre transaksjonene fra de tre investorene og investeringsbanken på transaksjonsoppdraget. Feilføringene av innbetalingene fra de tre investorene ble ikke korrigert etter dette. Innbetalingen fra investeringsbanken ble også feilført.

SANDS erkjenner at det ikke ble utarbeidet dokumentasjon på risikovurdering og viser til at systemet for saksinntak ikke inneholdt noen ordning for nærmere dokumentasjon på risikovurderinger. SANDS påstår at advokaten vurderte transaksjonen som oversiktlig og enkel. Videre påstår SANDS at advokaten ikke så noe forhøyet risiko knyttet til innbetalingene fra de tre investorene som var tre anerkjente og solide norske aktører, eid av ulike norske familier, og velkjente for alle som driver med transaksjoner. SANDS erkjenner at denne vurderingen ikke ble nedfelt skriftlig eller dokumentert.

I tillegg til aktuelle risikofaktorer påpekt i SANDS' virksomhetsinnrettede risikovurdering nevnt over, så var forhøyet risiko forbundet med klientbankkonto og olje og gass-sektoren fremhevet i NRA 2020 på tidspunktet for kundetiltakene. Klienten hadde dessuten allerede avtalt og satt opp en selskapsstruktur for oppkjøpet da SANDS ble forespurt om bistand. Advokaten var derfor i mindre grad involvert i hele prosessen. Klienten hadde dessuten ikke personlig frammøte, sml. hvitvaskingsloven § 13 tredje ledd.

Når det gjelder SANDS' anførsel om at feilføringen av transaksjonene ikke har noen betydning, så bemerker Advokattilsynet at korrekt bokføring av eierskapet til klientmidler er et grunnleggende krav til advokater uavhengig av hvitvaskingslovens regler, og svikt mht. dette kravet er alvorlig i seg selv. Gitt de iboende risiki knyttet til bruk av advokaters felles klientbankkonto, særlig knyttet til de begrensninger slik bruk kan medføre i transparens og kontrollmuligheter, utgjør også slik svikt manglende etterlevelse kravet til løpende oppfølging av kundeforhold etter hvitvaskingsloven § 24. Advokattilsynet viser videre til manglende løpende oppfølging av kundeforholdet i forbindelse med at kapitalinnhentingen tok lengre tid enn først antatt og at fornybarbransjen – før advokaten overførte ca. EUR 2,5 millioner til målselskapet – ble fremhevet som en høyrisikobransje i NRA 2022, jf. hvitvaskingsloven § 24.

Hva gjelder SANDS' anførsel om at feilføringen av transaksjonene ikke har noen betydning, påpeker Advokattilsynet videre at manglende korrigering av feilføringene kan vanskeliggjøre advokatforetakets mulighet til effektiv internkontroll og tilsynsmyndighetens mulighet til kontroll av etterlevelsen.

Stikkprøve 5 (saksnr. 153160 – [redacted] AS og [redacted] SAS)
Saken gjelder bistand som oppgjørsagent for [redacted] AS (selger, norsk selskap) og [redacted] SAS (kjøper, fransk selskap) i forbindelse med kjøp og salg av to skip ved å motta kjøpesummen på USD 50 000 000 fra kjøper/klient og utbetale til selger/klient på instruks. Klientbankkontoen ble benyttet i tidsrommet fra 14.12.2020 til 02.11.2021. Saksansvarlig advokat er Marit Kirkhusmo. Oppdragsavtalen ble inngått den 16.10.2020.

I risikovurderingsskjemaet er saken beskrevet som «oppdrag som Escrow agent ved salg av skip.» Til tross for formuleringen i risikovurderingsskjemaet om at «Normale kundetiltak *må* gjennomføres» (vår kursivering), har advokaten gjennomført forenklede kundetiltak overfor klient/selger. Bakgrunnen for dette er ifølge et utfylt skjema for forenklede kundetiltak at klient/selger er datterselskap av et selskap notert på Oslo Børs. Utover dette har SANDS i tilsvaret påstått at advokaten konkluderte med lav risiko fordi hun var godt kjent med at transaksjonen var en redningsaksjon og viktig del i restruktureringen av selger/klient, og at hun var kjent med detaljene gjennom sitt styreverv i [redacted].

I tillegg til aktuelle risikofaktorer påpekt i SANDS' virksomhetsinnrettede risikovurdering nevnt over, så var forhøyet risiko tilknyttet bruk av klientbankkonto og rene oppgjørsoppdrag fremhevet i NRA på

tidspunktet for kundetiltakene. Videre hadde ikke klientene personlig frammøte, sml. hvitvaskingsloven § 13 tredje ledd, og var representert med samme utenlandske skipsmegler. Advokaten var dessuten ikke involvert i utarbeidelse av kjøpsavtalene, men hadde en rolle som var begrenset til betalingsformidling på instruks i en stor og grenseoverskridende transaksjon (USD 25 000 000 per skip).

Advokattilsynet er ikke enig med SANDS i at manglende påvisning av kundetiltak tilpasset den aktuelle risiko for hvitvasking og terrorfinansiering er foreldet i relasjon til spørsmålet om overtredelsesgebyr, jf. hvitvaskingsloven § 49 syvende ledd. Det vises til at dette lovbruddet er vedvarende så lenge kundeforholdet består og at kundeforholdet var pågående per 28.04.2021. Det vises til at siste transaksjon ble gjennomført den 21.06.2021.

Stikkprøve 6 (saksnr. [redacted] – AS [redacted])
Saken gjelder bistand med overdragelse av en eiendom fra klient (AS [redacted]) til fire privatpersoner («Familien [redacted]»). Saksnummeret er registrert 06.08.2019 med Andreas Fuglesang som saksansvarlig advokat (heretter «advokaten»). Av oppdragsbekreftelsen datert 09.09.2019 fremgår det at oppdraget gjelder «juridisk bistand i forbindelse med omorganisering, verdivurdering og mulig salg av virksomheten med tilhørende selskaper». I risikovurderingsskjemaet er saken beskrevet som «Bistå klient med tilrettelegging og salg av virksomheten».

Av avtalen for eiendomsoverdragelsen datert 15.11.2020 fremgår det at «Av Kjøpesummen skal totalt NOK 10 000 000 betales ved banklån. NOK 2 500 000 gjøres opp ved motregning og kontantbetaling etter nærmere avtale mellom Partene. Kjøpesummen er basert på takst fra tredjemann.» Eiendomsoverdragelsen ble ifølge SANDS bokført som en transaksjon etter aksjeloven § 3-8 i klientens regnskap i 2020. «Familien [redacted]» overtok eiendommen i 2020 uten at overdragelsen ble overskjøtet. Den 05.01.2021 ervervet [redacted] AS 100 % av aksjene i AS [redacted]. I tilsvaret påstår SANDS at advokaten konkluderte med at risikoen for hvitvasking var lav.

I tillegg til aktuelle risikofaktorer påpekt i SANDS' virksomhetsinnrettede risikovurdering nevnt over, så var forhøyet risiko forbundet med eiendom fremhevet i NRA på tidspunktet for kundetiltakene. Også flere av NTAES' mistankeindikatorer for advokatvirksomhet og advokater som driver med eiendomsmegling aktualiseres. Det vises til at «kontantbeløp inngår eller tilbys å være en del av betalingen» (punkt 17), «Deler av kjøpesummen gjøres opp direkte mellom partene» (punkt 5) og «Kjøperne ønsker blancoskjøte på eiendommen» (punkt 3.2). Advokattilsynet mener derfor at saken aktualiserte spørsmålet om behov for nærmere undersøkelser etter hvitvaskingsloven § 25.

Til tross for at SANDS har benyttet dette saksnummeret til å føre transaksjonsbistand og klientansvar til andre rettssubjekter («Familien [redacted]», se nedenfor), legger Advokattilsynet til grunn at kundeforholdet til AS [redacted] var avsluttet per 28.04.2021 og at lovbrudd knyttet til dette kundeforholdet følgelig er foreldet i relasjon til spørsmålet om overtredelsesgebyr, jf. hvitvaskingsloven § 49 syvende ledd.

5.6.3.2 Stikkprøver hvor det ikke er gjennomført kundetiltak
Stikkprøve 6 (saksnr. [redacted] – «Familien [redacted]»)
Denne saken gjelder bistand til «Familien [redacted]» med betalingsformidling via klientbankkonto (dokumentavgift til NOK 312 500 og tinglysningsgebyr til NOK 540) knyttet til eiendomsoverdragelsen omtalt i forrige punkt. I slutten av 2022 anmodet «Familien [redacted]» slik bistand fra SANDS v/ advokat Ove Martin Granlund. Advokaten førte bistanden til «Familien [redacted]» på saksnr. [redacted] fra 2019 omtalt i forrige punkt der AS [redacted] er registrert som klient og Andreas Fuglesang er registrert som saksansvarlig advokat. Transaksjonene ble ført på AS [redacted] reskontro i klientmiddelregnskapet. Ettersom det var «Familien [redacted]» som forespurte SANDS om bistand, instruerte SANDS, eide eiendommen og hadde interesse i å få tinglyst eiendomsoverdragelsen, mener Advokattilsynet at bistanden er feilført og at advokaten skulle opprettet ny sak med «Familien [redacted]» som klient.

SANDS har forklart at advokaten den 15.11.2022 ble instruert av «Familien [redacted]» om at bare tre av de fire kjøperne skulle være hjemmelshavere med like (tre)deler, blant annet i strid med eiendomsoverdragelsesavtalen datert 15.11.2020 omtalt i forrige punkt. Videre ble advokaten den 17.11.2022 orientert av «Familien [redacted]» om at et annet rettssubjekt ([redacted] AS) skulle betale utleggene for dokumentavgift og tinglysningsgebyr. På forespørsel fra KPMG, har SANDS ikke fremlagt dokumentasjon på bakgrunnen for at [redacted] AS betaler for «Familien [redacted]» sine utlegg. Advokaten har imidlertid forklart at [redacted] AS er et selskap etablert av «Familien [redacted]».

På forespørsel har SANDS ikke fremlagt dokumentasjon på risikovurdering og kundetiltak av «Familien [redacted]», i strid med hvitvaskingsloven § 9 flg. I forbindelse med kontradiksjon påsto advokaten at han oppfattet risikoen som lav fordi det var snakk om «salg av en bolig mellom en far og hans fire barn» og han «hadde jobbet tett med partene i 12 måneder før denne hjemmelsoverføringen og kjente dem godt. De var norske statsborgere og troverdige personer.»

Advokattilsynet mener at kundeforholdet fremstår å innebære forhøyet risiko og dermed nødvendiggjøre forsterkede kundetiltak etter hvitvaskingsloven § 17, samt aktualisere spørsmålet om behov for nærmere undersøkelser etter hvitvaskingsloven § 25. Advokattilsynet viser til omtalen av risikofaktorer og mistankeindikatorer knyttet til eiendomsoverdragelsen omtalt i forrige punkt som også aktualiseres her. Advokatens påstand om at det var en far som solgte en eiendom til sine barn er heller ikke korrekt. Det var et annet rettssubjekt – AS [redacted] – som var selger av eiendommen. Informasjon om kjøpere i skjøtet (tre personer) stred dessuten med eiendomsoverdragelsesavtalen (fire personer). Videre forelå det tredjepartsbetalinger via klientbankkonto ved at det var [redacted] AS og ikke kjøperne selv som betalte for dokumentavgift og tinglysningsgebyr, sml. punkt 3.3 i NTAES mistankeindikatorer for eiendomsmeglere. Det vises til at et selskaps betaling av privatpersoners forpliktelser etter omstendighetene kan innebære en uberettiget verdioverføring fra selskapet.

Advokattilsynet avviser SANDS' anførsel om at lovbruddene over knyttet til «Familien [redacted]» er foreldet i relasjon til spørsmålet om overtredelsesgebyr, jf. hvitvaskingsloven § 49 syvende ledd. Det vises til at siste transaksjon ble gjennomført den 28.12.2022.

Stikkprøve 7 (saksnr. [redacted] – [redacted] LLC)
Saken gjelder bistand til [redacted] LLC (selskap registrert i Delaware) med kjøp av aksjer i [redacted] AS, herunder utforming av kjøpsavtaler, utsendelse av bud til aksjonærer og gjennomføring av oppgjør via klientbankkonto og opptreden som nominert aksjonær i hele tilsynsperioden. Saksansvarlig advokat er Lars Tormodsgard. Oppdragsbekreftelsen er datert 19.04.2017. Transaksjonene på klientbankkonto ble gjennomført i januar, juli, oktober og desember 2019. SANDS opptrådte fortsatt som nominert aksjonær da KPMG gjennomførte tilsynsbesøket i 2023.

SANDS har på forespørsel ikke fremlagt dokumentasjon på risikovurdering og kundetiltak av [redacted] LLC, i strid med hvitvaskingsloven § 9 flg. Advokattilsynet mener at kundeforholdet fremstår å innebære forhøyet risiko og dermed nødvendiggjøre forsterkede kundetiltak etter hvitvaskingsloven § 17, herunder som ledd i løpende oppfølging, samt aktualisere spørsmålet om behov for nærmere undersøkelser etter hvitvaskingsloven § 25.

I denne saken forelå det tredjepartsbetalinger via klientbankkonto ved at [redacted] LLP (selskap registrert i UK) betaler inn til klientbankkonto. I tilsvaret hevder SANDS at dette hadde forklarlig bakgrunn uten å redegjøre for dette nærmere. Det vises også til geografisk risiko knyttet til at klienten er registrert i Delaware. Selv om Delaware / USA ikke er formelt kategorisert som høyrisikoland, er det

vel kjent at selskapsretten i Delaware gjør det mulig å etablere selskaper uten noen form for registrering eller transparens mht. reelle eiere eller rettighetshavere. Også i dette tilfellet ønsket klienten på ulike måter å benytte advokatfirmaet som et mellomledd for å fremme klientens interesser, uten selv å synliggjøre egen rolle. Klienten ønsket for det første hemmelighold/anonymitet ved ikke å fremgå av tilbudsbrev og akseptformular. Videre har SANDS i årevis opptrådt som nominert aksjonær. Under tilsynet forklarte advokaten at bakgrunnen for dette var at klienten/kontaktpersonen ikke fikk etablert VPU-konto. Advokaten visste ikke årsaken til dette, men antok at det skyldtes latskap. I forbindelse med kontradiksjon bemerket SANDS at de antar at grunnen er at det er krevende for US aktører å få norsk VPS-konto. SANDS påsto at de har «purret jevnlig og flere ganger de siste årene for å få dette på plass, og vil fortsatt purre frem til aksjene er overført til rett eier, eventuelt om vi finner en annen løsning.» Advokattilsynet bemerker at klientens problemer med å få tilgang til det finansielle system også kan skyldes anti-hvitvaskingsregelverk og annet compliance-regelverk. Ettersom SANDS i årevis har opptrådt som aksjonær, er det ikke snakk om en midlertidig teknisk løsning, slik SANDS hevder.

Stikkprøve 8 (saksnr. [redacted]) – [redacted] SA)
Saken gjelder bistand til et gresk selskap i 2022 med betalingsformidling via klientbankkonto i forbindelse med at klientens norske bankforbindelse hadde sperret klientens bankkonto, fordi klienten ikke hadde besvart bankens PEP-spørsmål. Saksansvarlig advokat er Lars Tormodsgard (heretter «advokaten»). Det foreligger ingen oppdragsbekreftelse for bistanden. Det er ikke timeført eller fakturert for bistanden.

Den 08.05.2022 tok klientens representant kontakt med advokaten via WhatsApp og forespurte om bistand. I stedet for å bistå klienten med å besvare bankens PEP-spørsmål, avtalte advokaten og banken en mer «praktisk» løsning der banken overførte midlene fra den sperrede kontoen (ca. MNOK 1,5) til SANDS klientbankkonto i samme bank. Da SANDS mottok midlene og skulle videreformidle disse til klient etterspurte en regnskapsmedarbeider hvilket saksnummer transaksjonen skulle føres på. Advokaten svarte da, med CFO i SANDS på kopi, at det ikke var nødvendig å opprette en ny sak og at transaksjonen kunne føres på en gammel tvistesak for klienten fra 2014.

Advokaten forklarte under tilsynet at betalingsformidlingen i 2022 ble ført på den gamle tvistesaken da dette var «mest praktisk». Advokaten forklarte videre at han fakturerte klienten [redacted] for tvistesaken [redacted] og at han gjerne gjorde en tjeneste tilbake hvis han kunne det. På spørsmål fra tilsynsrevisor om det var en slags vennetjeneste svarte advokaten «Ja fiks et problem for oss hvis du kan, ikke sant. Ta en telefon til banken.» Advokaten forklarte også at han etter tvistesaken har opptrådt som kontaktperson for klientens norske NUF og hatt jevnlig, tett og personlig relasjon med klientens representant, som han omtaler som [redacted].

SANDS erkjenner at advokaten ikke gjennomførte kundetiltak av [redacted] SA i forbindelse med betalingsformidlingen, og at kundetiltak skulle vært gjennomført. Manglende kundetiltak er i strid med hvitvaskingsloven § 9 flg. Advokattilsynet mener at kundeforholdet fremstår å innebære forhøyet risiko og nødvendiggjøre forsterkede kundetiltak etter hvitvaskingsloven § 17, samt aktualisere spørsmålet om behov for nærmere undersøkelser etter hvitvaskingsloven § 25.

I en situasjon der advokaten er kjent med at behovet for å benytte klientbankkontoen skyldes at banken har sperret klientens bankkonto fordi kundetiltak ikke lot seg gjennomføre, er det åpenbart at advokaten må gjennomføre de kundetiltakene banken ikke kunne gjennomføre. Advokattilsynet kan på denne bakgrunn vanskelig vurdere advokatens manglende kundetiltak som noe annet enn en bevisst overtredelse av hvitvaskingsloven. Det kan også i denne sammenheng stilles spørsmålstegn ved om det i det hele tatt forelå legitimt grunnlag for å benytte klientbankkontoen til et slikt formål.

I tillegg til risiko forbundet med oppdragets karakter, sml. NTAES mistankeindikatorer for advokater punkt 2.1 nr. 1, sml. punkt 3.2 nr. 6, så vises det til at klienten purret overfor advokaten gjentatte ganger den 16.05.2022, 17.05.2022 og 18.05.2022 under henvisning til å være i en akutt likviditetskrise, sml. NTAES' mistankeindikatorer for advokater punkt 3.2 nr. 10. Advokattilsynet har merket seg SANDS' anførsel om at advokaten vurderte forholdet at det hastet å få frigitt pengene som en naturlig forretningsmessig begrunnelse, fordi [redacted]. Til dette bemerker Advokattilsynet at klienten lett kunne unngått å få sperret kontoen/opphevet sperren ved å besvare bankens PEP-spørsmål og henvende seg til banken selv. Ettersom klienten er et gresk selskap legger Advokattilsynet til grunn at PEP-spørsmål ble sendt på engelsk. Dette underbygges av vedlegg 39 til hovedrapporten der banken har sendt et brev til klienten på engelsk. Advokaten bisto heller ikke klienten med å besvare bankens PEP-spørsmål, slik banken innledningsvis krevde, se bilag 14 til Tormodsgards tilsvar som SANDS har oversendt der banken skriver den 18.05.2022: «Selskapets eksisterende EUR konto er pt. sperret pga manglende besvarelse på vår henvendelse om politiske personer. Dette må besvares her: (...) før vi får gjort noe som helst.» Det fremgår også samme sted at advokaten etter dette formidlet til klienten at banken er «obliged to» å gjennomføre PEP-kontroll. I dagene etterpå purret advokaten overfor banken gjentatte ganger uten å bistå klienten med å besvare PEP-spørsmål. Den 20.05.2022 skrev advokaten til banken «Det er svært viktig for vår klient å få frigjort midler asap, og vi kan ikke forstå at det ikke skal være mulig å overføre beløp (som uomtvistelig tilhører [redacted]) til vår klientkonto. Som sagt medfører situasjonen betydelige praktiske utfordringer, og vi ville satt stor pris på en avklaring allerede i dag.» I en telefonsamtale senere samme dag avtalte advokaten og banken å overføre beløpet fra klientens bankkonto i til SANDS klientbankkonto i samme bank.

Advokattilsynet har merket seg at advokaten påstår å ha et nært vennskap til klientens representant. Til dette bemerker Advokattilsynet at nære forbindelser også kan være en risikofaktor da advokaten kan være mindre aktpågivende. I nettopp dette tilfellet bisto ikke advokaten med å besvare bankens PEP-spørsmål, respekterte ikke bankens krav innledningsvis om å besvare PEP-spørsmålene, verken timeførte eller fakturerte for bistanden og karakteriserte oppdraget som en vennetjeneste på spørsmål fra KPMG.

Advokattilsynet har for øvrig merket seg SANDS *påstand* om at advokaten var kjent med og hadde verifisert midlenes opprinnelse (inntekter fra [redacted]).

5.6.4 Særskilt kontrollerte saker i hovedrapporten

5.6.4.1 Saksnr. [redacted], [redacted] og [redacted] – [redacted] AS, [redacted] AS og [redacted] AS

Ettersom disse sakene henger sammen og det gjennomgående foreligger feilføringer behandles disse sakene for enkelthetens skyld samlet. Sakene gjelder SANDS bistand/tjenester til [redacted] AS, [redacted] AS og [redacted] AS knyttet til salg av aksjer i [redacted] AS (org.nr. [redacted]), [redacted] AS (org.nr. [redacted]), [redacted] AS (org.nr. [redacted]), [redacted] AS (org.nr. [redacted]) og/eller [redacted] AS (org.nr. [redacted]). SANDS har i alle tilfeller stilt felles klientbankkonto til disposisjon i forbindelse med oppgjøret.

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Ved å feilføre *bistanden/tjenestene til* [redacted] *AS knyttet til aksjesalg* på saksnr. [redacted] hvor [redacted] AS er registrert som klient og reskontro tilhørende [redacted] AS i klientmiddelregnskapet har advokaten innledningsvis unnlatt å gjennomføre kundetiltak av [redacted] AS. Kundetiltak blir gjennomført den 10.07.2020 knyttet til saksnr. [redacted] (registrert 08.06.2020 med [redacted] AS som klient).

Ved å feilføre *bistanden/tjenestene til* [redacted] *AS knyttet til aksjesalg* på saker for og reskontro i klientmiddelregnskapet tilhørende [redacted] AS (saksnr. [redacted]) og deretter [redacted] AS (saksnr. [redacted]) har advokaten ikke gjennomført kundetiltak av [redacted] AS som har solgt aksjer til flere millioner via SANDS klientbankkonto, i strid med hvitvaskingsloven § 9 flg.

Ettersom kundetiltakene overfor [redacted] AS (19.08.2019) og [redacted] AS (10.07.2020) er gjennomført etter at advokaten har påtatt seg oppdragene for [redacted] AS og [redacted] AS er kundetiltakene gjennomført for sent, i strid med hvitvaskingsloven § 11, jf. hvitvaskingsforskriften § 4-1.

Som dokumentasjon på risikovurdering av [redacted] AS, har SANDS fremlagt et utfylt skjema (eldre versjon) der saken er feilaktig beskrevet som «Salg av aksjer i [redacted] AS» og ingen av spørsmålene om risikofaktorer er besvart bekreftende, se s. 43 i hovedrapporten. Det er verken konkludert med risikoklassifisering eller type kundetiltak. Som dokumentasjon på risikovurdering av [redacted] AS, har SANDS fremlagt et utfylt risikovurderingsskjema der saken beskrives som «Aksjesalg» og der ingen av spørsmålene om risikofaktorer er besvart bekreftende og skjemaet derfor konkluderer med at «Normale kundetiltak må gjennomføres», se s. 47 i hovedrapporten. Risikoklassifisering fremgår ikke av skjemaet. SANDS har ikke fremlagt noe øvrig dokumentasjon på risikovurderinger.

På bakgrunn av den fremlagte dokumentasjonen og forholdene nevnt i strekpunktene nedenfor, så mener Advokattilsynet at SANDS ikke har «påvist» å ha gjennomført kundetiltak overfor [redacted] AS og [redacted] AS som er tilpasset den aktuelle risiko for hvitvasking og terrorfinansiering, og at SANDS skulle ha gjennomført forsterkede kundetiltak ved etablering av kundeforholdene og/eller som ledd i løpende oppfølging, jf. hvitvaskingsloven § 9 tredje ledd og hvitvaskingsloven § 17.

- Oppdragene omfatter bruk av felles klientbankkonto til oppgjør av aksjer der verdsettelsene av aksjene på tidspunktene for transaksjonene fremstår som tvilsomme. Da risikovurderingsskjemaet ble utfylt fremgikk det av SANDS' virksomhetsinnrettede risikovurdering at det skulle utvises «særlig varsomhet» ved «innbetaling til klientkonto utover

det som vil være regulært forskudd på salær» og «oppgjør spesielt». Forhøyet risiko forbundet med bruk av klientbankkonto fremgikk også av NRA 2018 og 2020.

-

[redacted]

På bakgrunn av overnevnte, mener Advokattilsynet også at det skulle blitt gjennomført nærmere undersøkelser, jf. hvitvaskingsloven § 25. Det vises til Advokattilsynets vedtak av 21.09.2026 om tilbakekall av Lars Tormodsgards advokatbevilling der forholdene er nærmere gjennomgått.

Advokattilsynet legger til grunn at brudd på hvitvaskingsloven i disse sakene er foreldede i relasjon til spørsmålet om overtredelsesgebyr, jf. hvitvaskingsloven § 49 syvende ledd.

5.6.4.2 Saksnr. [redacted] – [redacted]
Denne saken gjelder bistand til privatpersonen [redacted] («klienten/[redacted]») med betalingsformidling via klientbankkonto. Det foreligger ikke oppdragsbekreftelse. Saksnummeret er registrert 08.03.2021. Saksansvarlig advokat er Ove Marthin Granlund (heretter «advokaten»). Transaksjonene er ført på [redacted]s reskontro i klientmiddelregnskapet.

Advokaten forklarte under tilsynet at et selskap – [redacted] AS – kjøpte en eiendom i 2020 der klienten ([redacted]) var bosatt. Klienten var daglig leder og styreleder i selskapet. Advokaten forklarte under tilsynet at eiendommen var verdsatt til MNOK 50 og at klienten personlig skulle ta opp et lån hos [redacted] og låne dette videre til [redacted] AS, slik at selskapet kunne refinansiere boliglånet knyttet til eiendommen der klienten bodde. Bakgrunnen for at det var klienten personlig som tok opp lånet og ikke selskapet som eide boligen var ifølge advokaten at banken kun ytte tjenester til privatpersoner.

Under henvisning til «en noe utålmodig ledelse som gjerne vil ha utbetalt lånet så fort som mulig» spurte banken den 25.03.2021 om advokaten var villig til å motta lånet på ca. MNOK 10 på klientbankkonto før signert skjøte forelå, noe advokaten aksepterte. Banken utbetalte klientens lån til SANDS' klientbankkonto den 29.03.2021. Advokaten gjennomførte normale kundetiltak den 06.04.2021. Den 15.04.2021 tilbakebetalte advokaten ca. 1/3 av lånet, fordi banken ikke fikk tilstrekkelig sikkerhet som forutsatt. Den 29.04.2021, da de reduserte sikkerhetene til banken var etablert, utbetalte advokaten ca. MNOK 5 av klientens lån til [redacted] AS.

Den 05.05.2021 avregnet SANDS NOK 940 775,32 i klientens lån for bistand der [redacted] AS er oppgitt å være klient og der bistanden delvis gjelder [redacted] AS og andre rettssubjekter. Som grunnlag for avregningen i klientmidlene tilhørende [redacted], har SANDS fremlagt en e-post fra klienten (med e-post-adresse tilhørende [redacted] AS) til kundeansvarlig advokat Lars Tormodsgard den 11.03.2021 og en faktura utstedt til [redacted] AS den 04.05.2021 (fakturanummer [redacted]) beskrevet som «A-konto» uten fakturaspesifikasjon og som gjelder utestående salærkrav i sakene i e-posten.

SANDS hevder at advokaten konkluderte med lav risiko for hvitvasking, og anfører derfor at kundetiltak er gjennomført rettidig, jf. hvitvaskingsloven § 11 andre ledd bokstav c. Til dette bemerker Advokattilsynet at unntaket er begrenset til *bekreftelse* av kundens og reelle rettighetshaveres identitet, og krever at utsatt bekreftelse er «nødvendig for ikke å hindre den alminnelige forretningsdriften». SANDS har ikke kommentert dette. Advokattilsynet kan for øvrig ikke se at det var *lav* risiko for hvitvasking og terrorfinansiering, se nedenfor. Ettersom kundetiltakene er gjennomført etter advokaten har påtatt seg oppdraget er kundetiltakene gjennomført for sent, i strid med hvitvaskingsloven § 11 første ledd og hvitvaskingsforskriften § 4-1 fjerde ledd.

I risikovurderingsskjemaet er saken beskrevet som «Bistand med tinglysning av lån, div dokumenter og utbetaling». Samtlige spørsmål om risikofaktorer er besvart benektende, herunder spørsmålet om noen risikofaktorer ved klient/oppdrag i SANDS' virksomhetsinnrettede risikovurdering aktualiseres og nødvendiggjør forsterkede kundetiltak. På denne bakgrunn konkluderer risikovurderingsskjemaet med at «Normale kundetiltak må gjennomføres.» SANDS har ikke fremlagt noe øvrig dokumentasjon på risikovurdering.

På tidspunktet for kundetiltakene fremgikk det av SANDS' virksomhetsinnrettede risikovurdering at det skulle utvises «særlig varsomhet» ved «innbetaling til klientkonto utover det som vil være regulært forskudd på salær», «eiendom generelt» og «oppgjør spesielt». Forhøyet risiko forbundet med eiendom, klientbankkonto og rene oppgjørsoppdrag fremgikk også av NRA. Eiendommen som skulle refinansieres og der klienten bodde tilhørte dessuten et annet rettssubjekt – [redacted] AS. Det foreligger tredjepartsbetalinger ved at [redacted]s midler utbetales til [redacted] AS og SANDS avregner salær knyttet til saker der [redacted] AS er oppgitt å være klient og der bistanden gjelder dels [redacted] AS og andre rettssubjekter. Grunnlaget for utbetalingen av [redacted] lån til [redacted] AS er heller ikke dokumentert. Disse forholdene kan indikere sammenblanding av privatøkonomi og selskapsøkonomi. Ettersom advokaten ikke har fremlagt noe dokumentasjon på vurderingen av at det allikevel ikke var forhøyet risiko ved klient/oppdrag, og at det derfor ikke var nødvendig å gjennomføre forsterkede kundetiltak etter hvitvaskingsloven § 17, mener Advokattilsynet at SANDS ikke har «påvist» at de gjennomførte kundetiltakene er tilpasset den aktuelle risikoen, i strid med hvitvaskingsloven § 9 tredje ledd.

Advokattilsynet er enig med SANDS i at lovbruddet knyttet til tidspunktet for gjennomføring av kundetiltak er foreldet i relasjon til spørsmålet om overtredelsesgebyr, jf. hvitvaskingsloven § 49 syvende ledd. De øvrige lovbruddene er derimot ikke foreldede. Det vises til at disse lovbruddene er vedvarende inntil kundeforholdet tidligst ble avsluttet den 05.05.2021 da SANDS avregnet NOK 940 775,32 i [redacted] lån for bistand der [redacted] AS er oppgitt å være klient og der bistanden delvis gjelder [redacted] AS og andre rettssubjekter.

6 Etterlevelse av annet regelverk

Tilsynet gjelder forhold som fant sted før 01.01.2025 og som derfor er regulert av domstolloven kapittel 11 og forskrift til domstolloven kapittel 11 (FOR-1996-12-20-1161) (heretter «advokatforskriften»). Regler om behandling av betrodde midler er gitt i advokatforskriften kapittel 3. Regler for god advokatskikk («RGA») er inntatt i advokatforskriften (1996) kap. 12.

Basert på SANDS' anførsler, bemerker Advokattilsynet innledningsvis at vi har myndighet til å konstatere brudd på RGA som er inntatt i forskrift, jf. advokatloven § 45 første ledd. Det medfører ikke riktighet at det kun er mulig å fastslå brudd på dette regelverket gjennom klageordningen i advokatloven kap. 11.

Tilsynet har avdekket mangelfull orden i en rekke kontrollerte saker knyttet til saksregistrering, timeregistrering, fakturering, klientmiddelbehandling og manglende/utilstrekkelige oppdragsbekreftelser. Dette har gjort det svært utfordrende for KPMG/Advokattilsynet å forstå og få klarhet i hva det enkelte saksnummer/oppdrag gjelder og hva som egentlig er avtalt. I tillegg til anti-hvitvaskingsregelverket som gjennomgått over, har disse forholdene i praksis gjort det svært utfordrende og delvis umulig for KPMG/Advokattilsynet å kontrollere etterlevelse av blant annet regelverket knyttet til regnskap, bokføring, klientmiddelbehandling og RGA.

Det er gjennomgående i tilleggsrapporten og i saksnr. [redacted] ([redacted]) avdekket kryssfakturering, i strid med bokføringsloven § 4 punkt 4 (nøyaktighet) og punkt 6 (dokumentasjon av bokførte opplysninger) og RGA punkt 1.3.

I både saksnr. [redacted] ([redacted]) og saksnr. [redacted], [redacted] og [redacted] ([redacted]) har det forekommet sammenblanding av klientmidler, hvor klientmidler er klientansvarsført på feil klient/selskap i klientmiddelregnskapet, i strid med advokatforskriften § 3-6 andre ledd og bokføringsloven § 4 punkt 3 (realitet), 4 (nøyaktighet) og 6 (dokumentasjon av bokførte opplysninger).

SANDS v/ Tormodsgard har i saksnr. [redacted] avregnet [redacted] utestående salær i en innbetaling fra [redacted] som ifølge SANDS var [redacted]. Videre utbetalte SANDS resten av [redacted] innbetaling til [redacted]. I tilsvaret viser SANDS til følgende

[redacted]

Advokattilsynet er uenig i SANDS fremstilling av faktum. [redacted]

[redacted]

På bakgrunn av overnevnte, mener Advokattilsynet at SANDS v/ Tormodsgard uten rettslig grunnlag har avregnet [redacted] salær i innbetalingen fra [redacted] og utbetalt resten av midlene til [redacted], i strid med advokatforskriften § 3-2 fjerde ledd. Forholdene utgjør også brudd på bokføringsloven § 4 punkt 3 (realitet), 4 (nøyaktighet) og 6 (dokumentasjon av bokførte opplysninger). Advokattilsynet har ikke tatt stilling til om transaksjonene objektivt sett oppfyller vilkårene for straffbart underslag av klientmidler, eller om eventuelt skyldkrav er oppfylt i denne forbindelse.

Av flere fakturaer i de særskilt kontrollerte sakene fremgår det ikke i tilstrekkelig grad at bistanden gjelder andre eller flere rettssubjekter enn det rettssubjektet som er fakturamottaker og/eller som ifølge fakturaene er påstått å være klient, i strid med bokføringsforskriften § 5-1-1. I f.eks. faktura [redacted] (datert 17.09.2020) og faktura [redacted] (datert 11.01.2021) er [redacted] AS fakturamottaker og påstått klient. Fakturaen gjelder imidlertid bistand til [redacted] AS og er knyttet til saksnr. [redacted] (Rettslig bistand ifm konkursbegjæring) der [redacted] AS ifølge oppdragsbekreftelse datert [redacted] er oppgitt å være kjøper av tjenestene.

I de særskilt kontrollerte sakene er det også flere andre eksempler på at [redacted] AS er fakturamottaker knyttet til bistand som gjelder [redacted] AS. Under tilsynet forklarte SANDS at fakturaene, etter at [redacted] AS gikk konkurs den [redacted], ble utstedt/stilet til [redacted] AS som hadde rettslig interesse i arbeidet. I tilsvaret hevder SANDS at «realiteten» var at [redacted] AS trådte inn og videreførte oppdraget, basert på sin økonomiske interesse i det aktuelle erstatningskravet, slik at [redacted] AS i «praksis» fungerte som ny oppdragsgiver og instruerte SANDS. På denne bakgrunn anfører SANDS at det var snakk om et klientbytte og «strengt tatt» ikke snakk om tredjepartsfakturering. SANDS erkjenner at klientbyttet burde blitt formalisert gjennom en oppdragsbekreftelse. SANDS anfører imidlertid at klientskiftet var reelt og kommersielt begrunnet under henvisning til at «[redacted] *AS* var finansiert av [redacted] AS med sikkerhet i utestående fordringer, herunder det potensielle erstatningskravet mot [redacted]. [redacted] AS hadde dermed en *direkte* økonomisk interesse i at bistanden ble fullført.» (vår kursivering). SANDS anfører videre at de hadde mottatt en rasjonell forklaring på dette klientskiftet.

Advokattilsynet mener SANDS' anførsel om at det var snakk om et klientskifte og «strengt tatt» ikke en tredjepartsfakturering fremstår lite troverdig sett hen til SANDS' opprinnelige forklaring under tilsynet og utformingen av flere fakturaer som er utstedt etter [redacted] AS gikk konkurs med [redacted] AS som fakturamottaker. Av disse fakturaene fremgår det eksplisitt innledningsvis at fakturaene gjelder juridisk bistand i «sak for klient [redacted] AS / [redacted] AS», se faktura datert 18.09.2020 (fakturanr. [redacted]), faktura datert 31.01.2020 (fakturanr. [redacted]), faktura datert 31.01.2022 (fakturanr. [redacted]) og kreditnota datert 31.01.2022 (kreditnotanr. [redacted]).

Uansett om det var snakk om et klientskifte til [redacted] AS eller en tredjepartsfakturering av [redacted] AS, så har ikke SANDS fremlagt dokumentasjon på grunnlaget for dette, herunder at [redacted] AS i rolle oppdragstaker/klient/fakturamottaker hadde reell rettslig interesse i å betale for arbeid som gjelder arbeid for [redacted] AS. Advokattilsynet bemerker at overnevnte fakturaer tilsier at det ikke var et

«rasjonelt» behov for klientbytte eller tredjepartsfakturering. Det vises til at [redacted] AS – som også var medsaksøker i erstatningssøksmålet og ifølge fakturaene også var SANDS' klient – ikke hadde gått konkurs. Det fremgår av [redacted] at [redacted] AS den 01.12.2018 videresolgte erstatningskravet til [redacted] AS. Det var dermed snarere [redacted] AS som hadde direkte rettslig interesse i SANDS' arbeid med erstatningssøksmålet – ikke [redacted] AS, slik SANDS anfører. Sammenhengen mellom [redacted] AS, [redacted] AS og [redacted] AS var [redacted].

Advokattilsynet bemerker at fakturering av andre enn klient/oppdragsgiver/den bistanden gjelder kan utnyttes til økonomisk kriminalitet. Dette vil typisk kunne omfatte økonomisk utroskap mot selskapet som faktureres (straffeloven § 390), kreditorsvik (straffeloven kap. 31) og hvitvasking (straffeloven § 337 første ledd bokstav a). Det kan også omfatte etterfølgende forhold som skatte- og/eller avgiftsunndragelser (straffeloven §§ 378 til 380) og selvvask (straffeloven § 337 første ledd bokstav b). Ettersom slik fakturering er særlig egnet for misbruk, understreker Advokattilsynet betydningen av at advokatforetak har faktureringsrutiner som sikrer at slike arrangement er legitime, spesielt der arrangementene faktisk involverer selskaper som har gått konkurs, slik som eksempelet over.

7 Spørsmål om oppfølging

SANDS anfører prinsipalt at Advokattilsynet ikke har tilstrekkelig lovhjemmel til å ilegge advokatforetak overtredelsesgebyr. SANDS viser til at de påståtte overtredelsene fant sted før lovendringen 01.07.2025 av hvitvaskingsloven § 4 andre ledd bokstav c. Videre anfører SANDS at Advokattilsynet ikke har lovhjemmel til å kreve refusjon av kostnader i forbindelse med tilsyn fra advokatforetak. Det vises til den tidligere advokatforskriften § 4-7 tredje ledd der det fremgikk at Tilsynsrådet kunne kreve at «vedkommende advokat dekker utgiftene ved boketterssyn dersom utgiftene skyldes at advokaten ikke har overholdt regler som nevnt i § 4-5 første ledd».

SANDS anfører subsidiært at det vil kunne utgjøre usaklig forskjellsbehandling å ilegge SANDS overtredelsesgebyr for overtredelser begått før 01.07.2025 da Tilsynsrådet mente at lovhjemmelen ikke var klar nok og derfor hadde en uttalt praksis om utsatt bruk av slike sanksjoner.

Atter subsidiært anfører SANDS at Advokattilsynet på bakgrunn av en konkret vurdering ikke burde ilegge overtredelsesgebyr eller avkreve refusjon, eventuelt at størrelsen på overtredelsesgebyret og refusjonskravet burde reduseres betydelig, fordi det varslede overtredelsesgebyret og refusjonskravet er uforholdsmessig høye.

7.1 Rettsgrunnlag

7.1.1 Overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsloven

Advokattilsynet mener anførslene om manglende rettsgrunnlag ikke kan føre fram. Klarhetskravet etter EMK er oppfylt ved at det før den 01.07.2025 i tilstrekkelig grad fremgikk av hvitvaskingsloven § 4 andre ledd bokstav c at advokatforetak var rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven og dermed kunne risikere overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsloven § 49. Advokattilsynet viser til at Finansdepartementet i Prop. 120 L (2024-2025) punkt 4.4 ga klart uttrykk for at lovendringen ikke innebar noen endring av rettstilstanden. Departementet uttalte blant annet følgende:

> «Departementet understreker at lovforslaget presiserer gjeldende rett. Slik Tilsynsrådet har redegjort for i høringsnotatet, er forutsetningen i gjeldende hvitvaskingslov at advokatforetak selv er rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven. Det fremgår både av NOU 2016: 27 punkt 14.1, merknadene til forslaget til § 4, og Prop. 40 L (2017–2018) punkt 10.7.3.2.5. At det har oppstått usikkerhet om dette, synes å være en konsekvens av endringer i hvitvaskingslovens referanse til andre typer foretak (revisjonsselskaper, regnskapsselskaper og eiendomsmeglingsforetak) i en liste som ellers er ment å referere til både fysiske og juridiske

personer, se hvitvaskingsloven § 4 annet ledd. Når det nå likevel foreslås lovendringer, er det for å sikre Advokattilsynet en tydeligere hjemmel for å benytte sanksjonsmulighetene hvitvaskingsregelverket legger opp til for brudd på regelverket.»

Advokattilsynet avviser også SANDS subsidiære anførsel om at bruk av overtredelsesgebyr innebærer usaklig forskjellsbehandling. Det vises til at Advokattilsynet iverksatte bruk av overtredelsesgebyr etter at departementet hadde vurdert behovet for en lovendring. Det vises også til at Advokattilsynet tidligere har truffet vedtak om overtredelsesgebyr for forhold som i tid ligger forut for lovendringen (Advokattilsynets vedtak 21.05.2026 mot Aabø-Evensen & Co Advokatfirma AS).

Gjennomgangen i punkt 5 viser at det foreligger brudd på hvitvaskingsloven §§ 7, 8, kapittel 4, 35 og 36, slik at Advokattilsynet «kan» ilegge overtredelsesgebyr, jf. hvitvaskingsloven § 49 første ledd. Det presiseres at lovbrudd som i punkt 5 er konstatert foreldede ikke er en del av grunnlaget for overtredelsesgebyret i punkt 7.2, jf. hvitvaskingsloven § 49 syvende ledd.

SANDS anfører at det ikke er anledning til å bygge på forhold før april 2021 ved ileggelse av overtredelsesgebyr, slik at risikovurderinger og rutiner fra før dette ikke er relevant. Til dette bemerker Advokattilsynet at kun brudd på hvitvaskingsloven § 8 er foreldet i relasjon til rutinene datert 06.11.2018. Bakgrunnen for dette er at risikovurderingen fra mars 2019 og rutinene datert 16.01.2019 var gjeldende per 28.04.2021, slik at disse lovbruddene ikke hadde opphørt.

7.1.2 Refusjonskrav etter advokatloven

Advokattilsynet er ikke enig i at det er advokatforskriften § 4-7 tredje ledd som er førende for *Advokattilsynets* adgang til å avkreve refusjon for utgifter i forbindelse med tilsyn. Det fremgår av advokatloven § 45 andre ledd tredje punktum at «Advokattilsynet» kan kreve at «advokaten eller advokatforetaket» dekker utgiftene ved et bokettersyn/tilsyn dersom det har avdekket brudd på regler gitt i eller i medhold av lov. Det foreligger ingen overgangsregler for situasjoner der tilsynet har pågått både da domstolloven gjaldt og mens advokatloven gjelder. Det er dermed gjeldende refusjonshjemmel som er førende for Advokattilsynets myndighet. Videre fremgår det av Prop. 61 L (2023-2024) punkt 4.4 at advokatforskriften § 4-7 tredje ledd innebar at også Tilsynsrådet kunne kreve utgiftene refundert av foretaket der foretaket var tilsynsobjektet. Dette har også vært Tilsynsrådets faste praksis og for øvrig noe SANDS har vært kjent med på bakgrunn av tilsynet i 2017/2018.

Gjennomgangen av SANDS' etterlevelse ovenfor i punkt 5 og 6 viser at det i tilsynsperioden 01.01.2019 til 30.12.2022 og oppdrag for Ecoteq foreligger «brudd på regler gitt i eller i medhold av lov», slik at Advokattilsynet «kan» avkreve refusjon, jf. advokatloven § 45 andre ledd tredje punktum.

7.1.3 Oppsummering

Advokattilsynet har hjemmel til å ilegge SANDS overtredelsesgebyr og refusjonskrav. I det følgende vil Advokattilsynet vurdere om SANDS burde ilegges overtredelsesgebyr og meddeles refusjonskrav, og eventuelt størrelsen på disse. Videre vil det vurderes om det er grunnlag for pålegg.

7.2 Overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsloven

Advokattilsynet gjentar innledningsvis at lovbrudd som i punkt 5 er konstatert foreldede ikke er en del av grunnlaget for overtredelsesgebyret, jf. hvitvaskingsloven § 49 syvende ledd.

Hvitvaskingsloven § 50 angir en rekke momenter som blant annet skal hensyntas ved vurderingen av om det skal ilegges overtredelsesgebyr, og ved en eventuell utmåling. Listen er ikke uttømmende, og hvert moment vil ikke nødvendigvis måtte tillegges vekt. Forvaltningsloven § 46 og momenter listet opp der vil være aktuelle i den grad de ikke allerede er dekket av hvitvaskingsloven § 50.

SANDS anfører at de konstaterte bruddene på hvitvaskingsloven ikke i tilstrekkelig grad fremgår av lovteksten. Videre anfører SANDS at de påberopte brudd knytter seg til skjønnsmessige bestemmelser, hvor verken lovtekst, forarbeider eller veiledninger gir tilstrekkelig avklaring av hvilke konkrete krav som stilles til en advokatvirksomhet av SANDS' karakter. Advokattilsynet mener at klarhetskravet etter EMK er oppfylt ved at SANDS' lovbrudd ligger klart innenfor en naturlig forståelse av lovteksten i bestemmelsene, herunder sett i lys av lovens krav til risikobasert tilnærming, jf. hvitvaskingsloven § 6. Videre mener vi øvrige rettskilder gir tilstrekkelig veiledning.

SANDS anfører videre at brudd på hvitvaskingsloven ikke er grove nok til å ilegge overtredelsesgebyr, særlig under henvisning til forarbeidsuttalelsen nedenfor i NOU 2016:27 punkt 10.5.4.2.2 som departementet synes å slutte seg til i Prop. 40 L (2017-2018) side 159

> "Etter utvalgets oppfatning er det nødvendig at også de overordnede og grunnleggende kravene til virksomhetsinnrettet risikovurdering (lovforslaget § 6), rutiner (lovforslaget § 7) og øverste ledelses ansvar (lovforslaget § 8) kan sanksjoneres med overtredelsesgebyr. Det samme gjelder, slik utvalget ser det, kravet til internkontroll (lovforslaget § 36). Etter utvalgets oppfatning er det aktuelt å sanksjonere disse bestemmelsene i de tilfellene der f.eks. risikovurderinger eller rutiner er fraværende eller svært mangelfulle. Dersom rapporteringspliktige på en samvittighetsfull måte har identifisert og vurdert risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering («virksomhetsinnrettet risikovurdering») og etablert og implementert rutiner basert på vurderingen, vil det ikke være aktuelt å sanksjonere overtredelse av disse bestemmelsene."

Advokattilsynet er uenig med SANDS i at lovbruddene ikke er grove nok og mener tvert imot at gjennomgangen i punkt 5.2 og 5.3 viser at SANDS' risikovurdering og rutiner er «svært mangelfulle» og at SANDS ikke på en «samvittighetsfull måte» har «identifisert og vurdert risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering» og «etablert og implementert rutiner basert på vurderingen». Disse lovbruddene anses alvorlige, blant annet i lys av foretakets størrelse, den virksomhet som faktisk drives og SANDS' risikoprofil (både eksterne og interne forhold, f.eks. at selskapet håndterer klienter/oppdrag med forhøyet iboende risiko og arbeidsfordelingen knyttet til AML-arbeidet). Det vises til at den virksomhetsinnrettede risikovurderingen skal danne grunnlaget for etterlevelsen av alle forpliktelser i anti-hvitvaskingsregelverket, jf. hvitvaskingsloven § 7. Videre skal hvitvaskingsloven § 8 sikre at advokatforetaket faktisk etterlever hvitvaskingsloven og håndterer identifisert risiko.

Brudd på hvitvaskingsloven § 7 fremstår som særlig alvorlig sett hen til at SANDS ble meddelt en advarsel etter tilsyn i 2017/2018, blant annet for ikke å kunne dokumentere en virksomhetsinnrettet risikovurdering, og at SANDS allerede ved mottak av denne advarselen ble varslet om at Tilsynsrådet på ny ville gjennomføre et oppfølgende tilsyn. Brudd på hvitvaskingsloven § 8 fremstår også som særlig alvorlig sett i lys av at SANDS hadde samme anti-hvitvaskingsansvarlig da selskapet sist gang ble meddelt en advarsel, og at han under dette tilsynet verken synes å ha tilstrekkelig forståelse for forpliktelsene i hvitvaskingsloven eller tilstrekkelig risikoforståelse. Det vises til at anti-hvitvaskingsansvarlig i møtet med KPMG den 05.04.2024 uttrykte at den eneste feilen eller mangelen i forbindelse med kundetiltak overfor Ecoteq var at kundetiltak ble gjennomført for sent. Når det gjelder SANDS' anførsel om at dette var et «overraskende møte» for anti-hvitvaskingsansvarlig, så bemerker Advokattilsynet at anti-hvitvaskingsansvarlig redegjørelse viser at han kjente til saken. Anti-hvitvaskingsansvarlig uttrykte for øvrig i møtet med KPMG, både før og under tilsynet, at SANDS har gode rutiner og stort sett er flinke til å følge dem. Dette til tross for at SANDS ca. to måneder tidligere hadde mottatt utkast til hovedrapport på kontradiksjon, hvilket beskrev flere systematiske avvik. Det vises til at SANDS selv ba om fristutsettelse for kontradiksjon under henvisning til at anti-hvitvaskingsansvarlig sin arbeidsmengde. Det legges derfor til grunn at han var involvert i arbeidet med rapportutkastet.

Advokattilsynet mener de kontrollerte sakene, der det gjennomgående er avdekket brudd på helt grunnleggende forpliktelser, underbygger at risikovurderingen og rutinene er svært mangelfulle. Ingen

advokater/advokatassistenter har gjennomført forsterkede kundetiltak, til tross for at flere risikofaktorer aktualiseres. SANDS kan gjennomgående ikke «påvise» å ha gjennomført kundetiltak tilpasset risikoen, jf. hvitvaskingsloven § 9 tredje ledd. Kundetiltak er også i flere kontrollerte saker ikke gjennomført eller gjennomført for sent. Advokattilsynet legger også til grunn at manglene i de kontrollerte sakene skyldes mangelfull opplæring og internkontroll. Brudd på hvitvaskingsloven §§ 35 og 36 anses følgelig av samme grunner som alvorlige.

Ettersom det er avdekket gjennomgående mangler over tid i et bredt utvalg av kontrollerte saker, herunder med ulike advokater og typer bistand/tjenester/transaksjoner, forretningsområder osv, mener Advokattilsynet at tilsynet har avdekket systematisk manglende etterlevelse av helt sentrale forpliktelser i hvitvaskingsloven og at det ikke er snakk om få enkeltfeil/menneskelige feil, slik SANDS syntes å anføre. Advokattilsynet mener dette også underbygges av at det i de kontrollerte sakene er flere advokater og andre ansatte med mye ansvar involvert uten at dette sikrer etterlevelse. F.eks. er CFO i SANDS – som SANDS under tilsynet har opplyst at har vært ansvarlig for utforming av risikovurdering og gjennomføring av stikkprøvekontroll – involvert uten at loven etterleves i stikkprøve 8 (saksnr. [redacted]) og i oppdrag for Ecoteq (saksnr. [redacted]). Advokattilsynet mener også at SANDS' internkontroll, som er gjennomført etter tilsynsvarselet, *underbygger* at det foreligger systemfeil.

På denne bakgrunn mener Advokattilsynet at det er snakk om en grov og systematisk overtredelse på firmanivå, noe som må være kjerneområdet for overtredelsesgebyr.

Rapporteringspliktige advokatforetak må forventes å ha en virksomhetsinnrettet risikovurdering og tilpassede rutiner, samt gjennomføre systematiske tiltak for å kunne oppfylle de regulatoriske kravene de er underlagt. Det er ledelsens ansvar å sette seg inn i foretakets risikobilde og anti-hvitvaskingsregelverket, og på denne bakgrunn gjennomføre en virksomhetsinnrettet risikovurdering og tilpassede rutiner for hvordan virksomheten og dets medarbeidere skal etterleve regelverket, samt gjennomføre opplæring og internkontroll. Advokattilsynet mener skyldkravet om alminnelig uaktsomhet er oppfylt ved styret i SANDS sin manglende oppfølging av kravene etter hvitvaskingsloven. Advokattilsynet mener videre at tilsynet i 2018 ga styret en helt særskilt oppfordring til å iverksette tilpassede tiltak for å sikre etterlevelse av hvitvaskingsloven. Basert på gjennomgangen i punkt 5 og redegjørelsen for lovbruddenes karakter over, mener Advokattilsynet at SANDS ikke i tilstrekkelig grad har fulgt opp tilsynet i 2017/2018. Herunder har styret ikke i tilstrekkelig grad prioritert å stille krav til og følge opp at anti-hvitvaskingsansvarlig utfører sitt mandat på en tilfredsstillende måte, og at han er gitt tilstrekkelig tid/ressurser, slik at det særskilte ansvaret for å følge opp rutinene i praksis også kan etterleves. Som et stort foretak som over lang tid ikke i tilstrekkelig grad har prioritert etterlevelse av anti-hvitvaskingsregelverket må SANDS også antas å ha hatt betydelige kostnadsbesparelser.

Sett i lys av at SANDS ikke tok den særskilte oppfordringen fra forrige tilsyn tilstrekkelig alvorlig, finner Advokattilsynet mindre grunn til å legge vekt på at SANDS – etter de ble varslet om dette tilsynet og parallelt med denne tilsynsprosessen – har iverksatt flere tiltak for å bedre etterlevelsen. Advokattilsynet bemerker videre at SANDS' samarbeid med KPMG/Advokattilsynet i forbindelse med tilsynet er i tråd med hva som må forventes og viser til at manglende medvirkning til tilsyn kan være et selvstendig grunnlag for tilbakekall av advokatbevilling, jf. advokatloven § 15 andre ledd.

Advokattilsynet har forståelse for at det har vært belastende for foretaket og ansatte at tilsynsprosessen har vart i over tre år. Samtidig bemerker Advokattilsynet at tidsbruken ikke er særlig omfattende sett i lys av funnene og at det ble iverksatt ytterligere tilsynskontroller av Ecoteq-saken. SANDS har videre selv valgt en mer ressurskrevende fremgangsmåte ved ikke å gi tilgang til regnskapssystemet og ved å forespørre fristutsettelse knyttet til kontradiksjon av begge rapportutkast, samt tilsvar til forhåndsvarselet. Tidsbruken skyldes dessuten i stor grad SANDS' mangelfulle orden knyttet til saksregistering, timeregistrering, fakturering, klientmiddelbehandling og manglende/mangelfulle oppdragsbekreftelser. Dette har gjort det svært utfordrende og delvis umulig for KPMG/Advokattilsynet

å forstå og få klarlagt hva sakene gjelder og hva som egentlig er avtalt. Dette har vanskeliggjort kontrollen av anti-hvitvaskingsregelverket. Advokattilsynet bemerker også at den svært mangelfulle etterlevelsen i oppdrag for Ecoteq i stor grad foregikk etter at SANDS ble varslet om tilsynet den 04.01.2023.

På bakgrunn av overnevnte, blant annet med utgangspunkt i hvitvaskingsloven § 50 a. overtredelsens grovhet og varighet, b. overtrederens grad av skyld, c. overtrederens økonomiske evne, d. den rapporteringspliktiges risikovurderinger etter § 7 og rutiner etter § 8, e. fordeler som er oppnådd eller kunne ha vært oppnådd ved overtredelsen, g. graden av samarbeid med myndighetene og h. eventuelle tidligere overtredelser av hvitvaskingsloven eller forskrifter med hjemmel i loven, mener Advokattilsynet at et passende overtredelsesgebyr er MNOK 1,9. Advokattilsynet kan ikke se at andre tilsynsmessige verktøy er tilstrekkelig, fordi prevensjonshensyn gjør seg sterkt gjeldende.

7.3 Refusjonskrav etter advokatloven

Ved spørsmålet om Advokattilsynet «kan» kreve at advokatforetaket dekker utgiftene ved et bokettersyn/tilsyn etter advokatloven § 45 andre ledd tredje punktum, og den eventuelle størrelsen på dette, er vurderingstemaet hvorvidt advokatforetaket eller advokatstanden for øvrig burde bære risikoen for tilsynsutgiftene knyttet til advokatforetakets manglende etterlevelse.

Konkurransehensyn og rimelighetshensyn tilsier at SANDS som ikke har overholdt regelverk, selv burde betale for utgiftene forbundet med dette, fremfor landets øvrige advokater/advokatforetak som innretter sin virksomhet i samsvar med gjeldende regelverk. Dette gjelder spesielt når tilsynet har avdekket alvorlige og/eller systematiske mangler knyttet til sentralt regelverk som SANDS i tilsynsperioden hadde en særskilt oppfordring til å etterleve etter forrige tilsyn og underveis i forbindelse med oppdrag for Ecoteq. Advokattilsynet mener derfor at SANDS skal avkreves refusjon.

Når det gjelder størrelsen på refusjonskravet, så viser Advokattilsynet til redegjørelsen ovenfor knyttet til at tids- og ressursbruken i betydelig grad skyldes SANDS' egne forhold. Samtidig erkjenner Advokattilsynet at KPMG/Advokattilsynet har benyttet noe mer ressurser og tid enn nødvendig. Basert på SANDS' anførsler, bemerker Advokattilsynet imidlertid at utformingen av tilleggsrapporten, herunder ved at det er gitt en detaljert kronologisk redegjørelse for faktum basert på mottatt fakturaspesifikasjon og dokumentasjon, skyldes SANDS' egne forhold. Det vises til at flere advokater har kryssfakturert fra ulike saker uten oppdragsbekreftelser i en såpass spesiell transaksjon. Som tidligere nevnt, har formålet med dette vært å klargjøre hvilken informasjon og dokumentasjon SANDS har hatt på ulike tidspunkter.

Basert på sakens dokumenter er Advokattilsynet som nevnt ikke enig med SANDS i at Oslo tingretts dom datert 22.05.2026 «tilbakeviser» at det var flere «røde flagg» knyttet til Valkor-transaksjonen.

Når det gjelder SANDS' anførsel knyttet til at det opprinnelige «mandatet» fra Advokattilsynet til KPMG ikke er mer detaljert, så presiserer Advokattilsynet at mandatet er fortløpende presisert basert på mottatt dokumentasjon, herunder på bakgrunn av at mottatt fakturaspesifikasjon og korrespondanse indikerte større involvering/kunnskap enn det SANDS selv muntlig ga inntrykk av.

Til tross for at SANDS i forbindelse med tilsynet og spesielt i tilsvaret viser relativt liten selverkjennelse knyttet til manglene som tilsynet har avdekket, så har Advokattilsynet merket seg at SANDS – etter tilsynsvarselet og parallelt med tilsynet – har iverksatt flere tiltak for å bedre etterlevelsen, herunder knyttet til anti-hvitvasking, klientmiddelbehandling, saksregistrering og fakturering. Advokattilsynet mener dette er positivt og burde vektlegges i refusjonskravets størrelse.

Allerede i forhåndsvarselet hadde Advokattilsynet avkortet refusjonskravet fra NOK 2 105 906,54 (inkl. MVA) til 1 912 889,655 (inkl. MVA). På bakgrunn av gjennomgangen over og i lys av selskapets størrelse og økonomi, finner Advokattilsynet at det er rimelig å avkorte refusjonskravet noe ytterligere til MNOK

1,2 (inkl. MVA). Det er i denne vurderingen også sett hen til at selskapet er ilagt overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsloven.

7.4 Pålegg etter hvitvaskingsloven

Advokattilsynet mener at SANDS gjeldende virksomhetsinnrettede risikovurdering og anti-hvitvaskingsrutiner ikke oppfyller hvitvaskingsloven §§ 7 og 8. Det vises til at flere av forholdene gjennomgått i punkt 5.2 og 5.3 fortsatt ikke er adressert. Advokattilsynet pålegger derfor SANDS å utforme en risikovurdering og rutiner i tråd med hvitvaskingsloven §§ 7 og 8, jf. hvitvaskingsloven § 47 første ledd. Advokattilsynet forutsetter i denne sammenheng at SANDS hensyntar NRA 2026.

8. Konklusjon

Etter dette ilegges SANDS et overtredelsesgebyr for brudd på hvitvaskingsloven på MNOK 1,9, avkreves refusjon for tilsynsutgifter til MNOK 1,2 (inkl. MVA) og pålegges å oppfylle hvitvaskingsloven §§ 7 og 8. Dette er samlet sett vurdert som både nødvendig og forholdsmessig.

Advokattilsynet forutsetter at øvrige adresserte avvik – og som SANDS fortsatt ikke erkjenner – lukkes, og bemerker at manglende etterlevelse vil kunne ha betydning i et eventuelt fremtidig tilsyn.